

INGULL GREFSLIE

«I KIRKEN ER JEG IKKE FREMMED, MEN HJEMME»
INNVANDRERKVINNERS MØTE MED METODISTKIRKEN



AVH5025 Avhandling
Master i kristendomskunnskap 30 ECTS
Det teologiske Menighetsfakultet
Våren 2015
Veileder: Førsteamanuensis Roar G. Fotland

Sammendrag

«I kirken er jeg ikke fremmed, men hjemme» sa en innvandrerkvinnne. Denne avhandlingen handler om innvandrerkvinnners møte med Metodistkirken. Bakgrunnen for dette tema er at jeg over tid har registrert et økende innslag av innvandrere i våre menigheter. Dette er ingen enhetlig gruppe, men enkeltmennesker med sin egen livserfaring, bakgrunn og kultur fra alle kanter av verden. De som søker våre kirker er hovedsakelig kristne fra før, men ikke alle, ei heller alle har bakgrunn fra, eller er kjent med Metodistkirken. Det spenner fra assyriske kristne, eritreisk ortodokse, katolikker og pentakostale afrikanere til metodister. Mitt eget engasjement i forhold til tema, har sin bakgrunn i møte med innvandrerkvinner i Metodistkirken over flere år.

I forbindelse med denne avhandlingen har jeg benyttet kvalitativ metode. Kvalitative metoder bygger på teorier om fortolkning og menneskelig erfaring. Jeg har valgt denne metoden fordi, målet for avhandlingen er og utforske meningsinnholdet i et sosialt fenomen, slik det oppleves for de involverte selv. I avhandlingen presenteres en intervjuundersøkelse av innvandrerkvinner som har hatt kontakt med Metodistkirken over tid. Det jeg først og fremst er ute etter her er hva det er som kjennetegner deres subjektive erfaring i møte med Metodistkirkens gudstjenestelige og diakonale virksomhet på bakgrunn av deres egen identitet. Det som kommer fram i intervjuundersøkelsen drøftes mot teori relatert til migrasjon, og Metodistkirkens diakonale forståelse slik det kommer til uttrykk gjennom «De sosiale prinsipper» og diakoniplanen. Slik jeg tolker resultatet av undersøkelsen kjennetegnes innvandrerkvinnenes møte med Metodistkirken av åpenhet og inkludering. De kjenner seg velkomne og knytter viktige relasjoner, som igjen er en støtte i en ny hverdag i et nytt land.

Innholdsfortegnelse:

Kapittel 1	Innledning	s.4
1.1	Motivasjon og bakgrunn	s.4
1.2	Problemstilling	s.5
1.3	Avgrensing	s.5
1.4	Metode og analyse	s.6
1.5	Kilder	s.7
1.5.1	Bakgrunnsmateriale	s.7
1.5.2	Teoretiske kilder	s.8
1.6	Begreper og definisjoner	s.9
1.6.1	Asylant	s.9
1.6.2	Innvandrer	s.9
1.6.3	Flyktning	s.10
1.6.4	Integrering/integrasjon	s.10
1.6.5	Assimilering	s.10
1.6.6	Marginalisering	s.11
1.6.7	Inkludering	s.11
Kapittel 2	Bakgrunnsmateriale	s.12
2.1	Innvandring i samfunnsmessig kontekst	s.12
2.2	Et samfunn i endring	s.12
2.3	Teologisk bakgrunn	s.13
2.3.1	Menneskesyn	s.16
2.4	Presentasjon av menigheten	s.17
2.4.1	Internasjonal kvinnegruppe	s.17
2.4.2	Kveldsbønn	s.18
2.4.3	Samtale/sjelesorg	s.18
Kapittel 3	Teori	s.19
3.1	Migrasjon	s.19
3.1.1	Identitet og kultur	s.22
3.1.1.1	Identitet.	s.22
3.1.1.2	Kultur	s.23
3.1.2	Språk og kommunikasjon	s.24
3.1.2.1	Språkopplæring	s.24
3.1.2.2	Språk i sjelesorgen	s.25
3.2	Metodistkirkens diakonale forståelse	s.27
3.2.1	De sosiale prinsipper relatert til innvandring	s.27
3.2.2	Diakoni i Metodistkirken	s.29
3.2.3	Pastoral omsorg relatert til innvandrere	s.31
Kapittel 4	Kvinnestemmer	s.32
Kapittel 5	Analyse og drøfting	s.44
5.1	Invitasjon	s.45
5.2	«Å komme hjem»	s.46
5.3	Eldre i menigheten	s.48
5.4	Kommunikasjon	s.50
5.4.1	Språk	s.51

5.4.2	Samtale/sjelesorg	s.52
5.5	Tradisjonsutveksling	s.53
5.6	Tilhørighet tross forskjeller	s.55
5.6.1	«Noe dro meg tilbake»	s.55
5.6.2	Liturgiske forskjeller	s.56
5.6.2.1	Nattverd	s.57
5.6.2.2	Brød – Oblat	s.58
5.6.3	Undervisning - trosopplæring	s.59
5.7	Frykten for det ukjente, leting etter trygghet	s.61
Kapittel 6	Konklusjon	s.62
6.1	Oppsummering	s.62
6.2	Delsvar/Kjennetegn	s.63
6.2.1	Invitasjon	s.63
6.2.2	«Å komme hjem»	s.63
6.2.3	De eldre i menigheten	s.64
6.2.4	Kommunikasjon	s.64
6.2.4.1	Samtale/sjelesorg	s.64
6.2.5	Tradisjonsutveksling	s.65
6.2.6	Tilhørighet tross forskjeller	s.65
6.2.7	Frykten for det ukjente – leting etter trygghet	s.66
6.3	Svar på problemstilling	s.66
6.4	Avslutning	s.67
Kapittel 7	Litteratur	s.68
Appendix:	Intervjuguide	s.70

Kapittel 1. Innledning

Som kirke berikes man av mennesker som kommer fra ulike kulturer og blir en del av vårt fellesskap. I denne avhandlingen ønsker jeg å undersøke nærmere hvordan det arbeidet som drives i en lokal metodistmenighet erfares blant innvandrerkvinner.

Lappeteppet på forsiden kan være et symbol for arbeidet med innvandrerkvinner, og for hvordan man i denne menigheten og innvandrerkvinnene ser på hverandre: Hver del er like viktig for helheten! Dette er en empirisk avhandling basert på en kvalitativ metode som i dette tilfellet består av dybdeintervjuer med fem innvandrerkvinner og analyse av deres respons.

I møte med innvandrerkvinner har jeg ofte lurt på hvordan de opplever deres møte med Metodistkirken. En kirke de ofte ikke kjenner fra før. Demografien rundt mange av Metodistkirkens kirkebygg endres, i takt med samfunnsendringer og migrasjonens påvirkning i lokalmiljøer og byer. Dette fører til at man ser et behov for tilpasning i forhold til den kontekst man som menighet er plassert i. I den lokale menigheten som blir beskrevet i oppgaven har man tilrettelagt et tilbud med bakgrunn i Metodistkirkens diakoniplan og «De sosiale prinsipper.»

Fordi jeg har personlig erfaring fra disse møtene mellom innvandrerkvinner og Metodistkirken, og hvordan dette utfordrer menighet og pastoral tjeneste ønsker jeg og utforske om det er noen fellestrekk ved disse møtene. I dette kapitlet vil jeg forsøke å redegjøre for bakgrunn og valg av tema for avhandlingen. Her vil jeg også gjøre rede for hva som er tema og problemstilling. Til slutt vil jeg beskrive hvilke typer materiale og metoder jeg bruker i oppgaven.

1.1 Motivasjon og bakgrunn

Bakgrunnen for dette tema er at jeg over tid har registrert et økende innslag av innvandrere i Metodistkirkens menigheter. Dette arter seg på ulike måter. I noen menigheter er det egne tilbud for innvandrere, i andre er de en inkludert del av menigheten, og man har en tredje og fjerde variant hvor kristne innvandrere danner sin egen metodistmenighet eller «låner» kirken for egne konfesjonelle samlinger. Jeg har erfaring fra noen slike menigheter og personlige

møter med denne gruppen. Mitt eget engasjement i forhold til tema, har derfor sin bakgrunn i møte med innvandrerkvinner i Metodistkirken. Først som vanlig medlem i kirken og senere som pastor. Jeg har gjort meg egne erfaringer gjennom disse møtene og relasjonene. For meg har møtet med asylanter, flyktninger og innvandrere først og fremst vært en berikelse, men også en utfordring. Utfordringene har i hovedsak bestått av språklige og kulturelle forskjeller. Jeg har møtt dem i sjelesorg og veiledning, i hverdagsliv og i kirkelige sammenhenger. Det er derfor mitt eget engasjement og erfaring som er bakgrunn for oppgavens tema. Jeg erfarer at menigheter har måttet tilrettelegge og tilpasse seg disse endringene. Imidlertid vet man lite om innvandrernes egne erfaringer i møte med Metodistkirkens gudstjenestelige og diakonale virksomhet. Det er skrevet lite om dette i norsk metodistisk sammenheng, noe som gjorde meg nysgjerrig og var en motiverende faktor for å jobbe med avhandlingen.

1.2 Problemstilling

I avhandlingens problemstilling ønsker jeg å få fram kvinnes subjektive opplevelse og erfaring i forbindelse med deres møte med Metodistkirken. Problemstillingen er derfor formulert slik:

Hva kjennetegner innvandrerkvinnens møte med Metodistkirkens gudstjenestelig og diakonal virksomhet i relasjon til deres egen identitet?

For å besvare problemstillingen og presiseringen av denne, har jeg hatt behov for hjelp i form av noen konkrete spørsmål som skal bidra til gjennomføring av undersøkelsen. Hvordan opplever innvandrerkvinnene den mottagelse de får? Hva kjennetegner denne mottagelsen? Hvilke erfaringer gjør de seg i møte med Metodistkirken?

1.3 Avgrensning

At jeg velger et kjønnsbasert tema er et resultat av min egen erfaringsbakgrunn. Av praktiske grunner velger jeg å forholde meg til en lokal menighet og det som tilbys av diakonal virksomhet der. I analysen av dette, ønsker jeg å undersøke om det er fellestrekk ved den responsen innvandrerkvinner gir i forhold til sitt møte med Metodistkirken. Dette vil jeg drøfte opp i mot teori relatert til migrasjon, identitet, kultur, språk/ kommunikasjon og

Metodistkirkens diakonale og sosiale perspektiver. I forbindelse med teori innen språk og kommunikasjon velger jeg her ikke å gå inn på språkteorier fordi jeg oppfatter det som irrelevant for avhandlingen, men bare erkjenner at det er en utfordring man må forholde seg til. Dette gjelder så vel verbal som nonverbal kommunikasjon.

1.4 Metode

En metode betyr en planmessig framgangsmåte. Formålet med vitenskap er – som det framkommer av ordet – å skape viten eller kunnskap om en del av verden.¹

I denne avhandlingen benyttes kvalitativ metode for datainnsamling og dataanalyse.

De fleste sosiale fenomener vil ha både kvalitative og kvantitative sider. Strengt tatt er det er dataene som samles inn som kan karakteriseres som enten kvalitative eller kvantitative. Kvantitative data er data som kan uttrykkes i tall eller mengde enheter, mens andre data betegnes som kvalitative.²

Disse dataene skaffes på flere måter enten gjennom kommunikasjon med mennesker, observasjoner av mennesker eller dokumentanalyse.³ Jeg begrenser meg i denne avhandlingen til kommunikasjon på bakgrunn av observasjoner jeg har gjort over tid.

Hvilke tilnæringsmåte som bør brukes avhenger som nevnt i stor grad av problemstillingen. Populært kan man si at kvalitative metoder har sin styrke når det gjelder spørsmål av typen «Hva?», «Hvorfor?» og «Hvordan?», men de kan ikke gi svar på spørsmål av typen «Hvor mange?». Det dreier seg med andre ord mer om å forstå enn å måle når kvalitative metoder benyttes.⁴

Jeg har i forbindelse med avhandlingen valgt å gjennomføre en kvalitativ metode. Da i form av en intervjuundersøkelse i form av dybdeintervju med fem innvandrerkvinner som kommer til en lokal metodistmenighet. Jeg har også hatt samtaler med tre innvandrerkvinner i en annen menighet som bakgrunn i drøftingen. Mitt valg av respondenter baserer seg på det Michael

¹ Gripsrud G, Olson U.H, Silkoset R 2010, s.13

² Gripsrud G, Olson U.H, Silkoset R 2010, s.79

³ Gripsrud G, Olson U.H, Silkoset R 2010, s.79

⁴ Gripsrud G, Olson U.H, Silkoset R 2010, s.80

Quinn Patten kaller informasjonsrike respondenter. Det vil si «hensiktsmessige eller formålstjenlig utvalgstreking»⁵ utvalg skal matche hensikt.

The logic of purposeful sampling lies in selecting information- rich cases for study in depth. Information-rich cases are those from which one can learn a great deal about issues of central importance to the purpose of the research, thus the term purposeful sampling. (Patton 1990)⁶

Selv om man bruker en intervjuguide er man i et halvstrukturert kvalitativt intervju ikke bundet til kun å forholde seg til disse spørsmålene, men kan utdype og stille uforberedte spørsmål. Jeg er klar over at det i tverrkulturelle intervjuer kan oppstå kommunikasjonsutfordringer i form av feiltolkning både verbalt og nonverbalt. «I flere kulturer inngår pauser som aktive deler av kommunikasjon, og i Asia kan det signalisere alt fra respekt og enighet til uenighet.»⁷ I forsøket på og kvalitetssikre tolkningen av de data som kom inn har slik nonverbal kommunikasjon vært notert, og forsøkt tolket ut i fra den enkeltes bakgrunn.

Et kvalitativt forskningsintervju brukes når man er ute etter å få kjennskap til den subjektive opplevelsen av et fenomen. Det vil si hvordan mennesket selv erfarer og opplever dette fenomenet. Jeg vil analysere de empiriske data og se om det er fellestrekk som kommer fram i undersøkelsen på bakgrunn av deres opplevelse og erfaringer og drøfte dette opp mot relevant teori.

1.5 Kilder

1.5.1 Bakgrunnsmateriale

I oppgaven bruker jeg ulike kilder. Primærkildene er intervjuobjektene i avhandlingen og deres respons i intervjuene. Dette er innvandrerkvinner som har kommet i kontakt med Metodistkirken via den diakonale og gudstjenestelige virksomheten i en lokal menighet. Dette er fem innvandrerkvinner fra flere ulike kontinenter med ulik religiøs bakgrunn. Jeg har også intervjuet tre innvandrerkvinner fra en annen menighet som benyttes som referanse i

⁵ Ryen A, 2006, s.88

⁶ Ryen A, 2006, s.88

⁷ Ryen A, 2006, s.246

drøftingen. Som bakgrunns litteratur har jeg benyttet Anne Ryens bok «Det kvalitative intervjuet.» og Geir Gripsrud, Ulf Henning Olsen og Ragnhild Silkosets bok «Metode og dataanalyse.»

I relasjon til oppgavens samfunnsmessige og kirkelige bakgrunn, tall og fakta har St.mld.6.2012-2013 og kristelig studieforbunds «På vei mot et inkluderende samfunn» vært en viktig referanse. Det har vært brukt ulike kilder for å definere og forklare begreper som brukes i oppgaven. Digitale utgaver av Store norske leksikon, websider tilhørende: Hero Norge AS som er et norsk selskap som tilbyr tjenester innen ivaretagelse av asylsøkere og asylanter, IMDI (Integrering og mangfoldsdirektoratet), FN`s flyktningskonvensjon, og Arbeids og inkluderingsdepartementets digitale publikasjon «Et inkluderende språk». Jan Olav Henriksen presenterer i sin bok «Menneskesyn – historisk arv og varig aktualitet» viktige aspekter ved kristent og islamsk menneskesyn som refereres i avhandlingens innledningskapittel.

1.5.2 Teoretiske kilder

Det teoretiske materialet som benyttes i avhandlingen er basert på litteratur av Grete Brochmann. Brochmann har publisert en rekke bøker, artikler og rapporter nasjonalt og internasjonalt, med hovedvekt på internasjonal migrasjon – både sender- og mottakerlands perspektiv; migrasjon og utvikling; EUs politikkutvikling på innvandringsområdet; integrasjonspolitik i velferdsstater og i et nordisk komparativt perspektiv samt historiske studier av innvandring til Norge. I forbindelse med denne avhandlingen refereres hun derfor i avhandlingens teori del. Det henvises det til artikler av Richard Bilborrow og Everett S. Lee.

I relasjon til oppgavens problemstilling ser jeg det nødvendig å kjenne bakgrunnen til de holdninger og handlinger som gjenspeiler Metodistkirkens diakonale virksomhet i den lokale menighet. Dette har sitt utspring i «De sosiale prinsipper» og Metodistkirkens diakoniplan. Dette er derfor tatt med under avhandlingens teoridel, med vektlegging av det aspekt som omhandler holdninger til innvandrere. I tillegg er henvisning til de holdninger og forventninger man har til pastorer i kirkeordningen /The Book of Discipline of The United Methodist Church.

Jeg har også benyttet Øyvind Dahls bok «Møter mellom mennesker, interkulturell kommunikasjon» som definerer kultur. I forbindelse teori om språk og kommunikasjon

henviser jeg også til teori relatert til sjelesorg da dette har relevans for den pastorale omsorgen intervjuobjektene i undersøkelsen møter. Denne litteraturen er i hovedsak hentet fra Institutt for sjelesorg/Modum Bad: Tidskrift for Sjelesorg. Jeg velger her å begrense teorien til dette da dette ikke er avhandlingens hovedfokus. Imidlertid legger disse to teoriene grunn for hvordan man møter innvandrerkvinner på deres premisser i samtale og sjelesorg. Så langt jeg har kunnet finne er det ikke gjort annen empirisk forskning i forhold til avhandlingens problemstilling. Denne avhandlingens forskningsdel er begrenset i omfang og kan derfor ikke si noe om situasjonen generelt i Metodistkirken i Norge.

1.6 Begreper og definisjoner

1.6.1 Asylant:

Når en person kommer på egenhånd og uanmeldt til Norge og ber om beskyttelse og annerkjennelse som flyktning er han en asylsøker. Han betegnes som asylsøker inntil søknaden er avgjort.

Asyl betegner den politiske beskyttelsen som mennesker på flukt har rett til i følge internasjonale regler. I følge Utlendingsloven som bygger på FNs Flyktningkonvensjon, har asylsøkere som med rette frykter individuell forfølgelse i hjemlandet på grunn av rase, religion, nasjonalitet, tilhørighet til en sosial gruppe eller politisk overbevisning, krav på asyl (flykningstatus).⁸

1.6.2 Innvandrere

Ordet innvandrere definerer en person som er født i utlandet og har uten foreldre som ikke er født i Norge.

I noen sammenhenger kan det være aktuelt å skille mellom utenlandske og norske statsborgere. I begrepet inngår også de som har kommet som flyktninger, arbeidsinnvandrere eller familiegjennforente.⁹

⁸ <http://www.hero.no/Mottak/Spoersmaal-og-svar/%28valg%29/Mottak>

⁹ <http://www.imdi.no/no/brukerundersokelser/Kapittel-2/24-Hvem-er-innvandrere/>

1.6.3 Flyktning:

Flyktninger, er i følge FNs flyktningekonvensjon:

enhver person som befinner seg utenfor det land han er borger av på grunn av velbegrunnet frykt for å bli forfulgt på grunn av rase, religion, nasjonalitet, politisk oppfatning eller tilhørighet til en spesiell sosial gruppe». ¹⁰

Folkerettslig betyr flyktning i alminnelighet en politisk flyktning: et menneske som har forlatt sitt hjemland i begrunnet frykt for forfølgelse på grunn av rase, religion, nasjonalitet eller politisk mening, eller for å unndra seg straff for en politisk forgåelse.

1.6.3 Integrering/ Integrasjon:

Det er ulike oppfatninger av hva som menes med «integrering». Ofte har man bare fokusert på at integrering er ensbetydende med at innvandrere fortest mulig skal gli inn i det norske samfunnet, lære norsk, forstå hvordan nordmenn tenker og hvordan det norske samfunnet fungerer. De skal bli «gode nordmenn». Det er mange ord og betegnelser for dette og jeg vil her definere noen av de mest brukte.

Integrasjon, sammenslutning av enheter til en større enhet, eller til et nært samarbeid.

Integrering, integrasjon, i dagligforståelsen en betegnelse på innlemmelsen av innvandrere i majoritetssamfunnet. ¹¹

I sosiologien blir integrasjon brukt både om en prosess, der deltakerne blir gjort og gjør seg selv til deler av helheten, og om den samfunnsmessige tilstanden der deltakerne inngår i et sluttet hele. Selve verbet «å integrere» betyr «å gjøre fullstendig, å fullføre, eller gjenopprette en tidligere (fullkommen) tilstand». ¹²

1.6.5 Assimilering

Assimilering, oppfattes vanligvis som en politikk en stat eller regjering fører overfor en minoritet (språklig og eller kulturell) eller gruppe for at de skal bli så lik majoritet befolkningen som mulig. ¹³

¹⁰ <https://snl.no/integrering>

¹¹ <https://snl.no/integrering>

¹² <https://snl.no/integrering>

¹³ <https://snl.no/assimilering>

Dette kjenner vi blant annet fra «fornorskingsprosessen» overfor samene. Det er minoriteter eller grupper må endre seg på storsamfunnets premisser. Det er en enveis-prosess der de som assimileres må endre sine grunnleggende kulturelle verdier. Det forstås gjerne som en form for integrering.

Betraktet ut fra et rettighetsperspektiv på forhold mellom minoritet og storsamfunn, betyr assimilering at medlemmene av minoriteten skal ha samme individuelle rettigheter som andre personer. De har imidlertid ikke rett til å eksistere som egen minoritet med sin egen kultur, men skal sammensmeltes med medlemmene av majoritetskulturen.¹⁴

1.6.6 Marginalisering:

Å marginalisere handler om å isolere, ekskludere og gjøre mindre viktig. Slik følgende definisjon beskriver:

Marginalisering, det å gjøre mindre viktig, gjøre marginal. I sosiologisk sammenheng betegner dette en ekskluderingspraksis overfor enkelte minoritetsgrupper eller personer som av ulike grunner beveger seg i en gråsoner mellom sosial integrasjon og samfunnsmessig utstøting.¹⁵

1.6.7 Inkludering:

Når barrierer for deltagelse er fjernet og man opplever like muligheter for alle mennesker erfarer man inkludering.

Det er et bredere begrep enn integrering, og det er derfor mulig å være integrert uten å være inkludert. Man kan være integrert uten å være inkludert dersom man behersker norsk, men ikke får de jobbene man er kvalifisert for. Integrering synliggjør i utgangspunktet ikke gjensidigheten i ansvaret for å skape et godt og mangfoldig samfunn på samme måte som inkludering gjør. Samtidig oppfattes det nok som et mer positivt begrep.¹⁶

¹⁴ <https://snl.no/assimilering>

¹⁵ <https://snl.no/marginalisering>

¹⁶ <https://www.regjeringen.no/nb/dokumenter/et-inkluderende-sprak/id479767/> s.8

Kapittel 2 Bakgrunnsmateriale

I dette kapitlet presenteres migrasjon i samfunnsmessig kontekst i dagens Norge og hvordan dette endrer vårt samfunn. Jeg vil også her presenteres avhandlingens teologiske bakgrunn og menneskesyn.

2.1 Innvandring i samfunnsmessig kontekst

Norge er en del av det globale migrasjonsbildet. 214 millioner mennesker, like mange kvinner som menn er internasjonale migranter, det vil si at de bor i et annet land enn der de er født. Dette utgjør omtrent 3 prosent av verdens befolkning på 7 milliarder. De aller fleste har forlatt hjemlandet sitt for å bedre livssituasjonen for seg selv og familien gjennom arbeid eller utdanning eller for å leve sammen med andre familiemedlemmer. En relativt liten andel av migrantene, 7-8 prosent, er mennesker som har flyktet til et annet land for å slippe undertrykking, vold eller naturkatastrofer.¹⁷

Det utvalget som finnes i mitt intervjumateriale er en blanding av disse gruppene. På forskjellige måter avgrenses og defineres ulike mennesker med innvandringsbakgrunn.

2.2 Et samfunn i endring

Pr.1.1.2015 var det i henhold til Statistisk Sentral Byrå 669 400 personer i Norge som enten har innvandret selv eller er født i Norge av innvandrerforeldre. Spesielt synlig er dette i de større byene, men heller ikke bygder langt utenfor sentrale strøk er uberørt av denne utviklingen mot et mer flerkulturelt samfunn. Man kan spørre seg hvordan vi stiller oss til disse endringene. Det finnes en frykt der et relativt homogent etnisk samfunn som det norske er redd for å miste sitt kulturelle særpreg og det en anser som norske verdier. Det er en frykt som kan gjenkjennes i den politiske debatten, men også i enkelte kirkelige kretser.

¹⁷ St.mld.6 2012-1013 s.13

I følge St.mld.6 2012-2013

Innvandringspolitikken og asyl- og flyktningspolitikken har betydning for hvem og hvor mange som kommer til Norge, hvem som får opphold her og hvordan de som kommer tilpasser seg og blir tatt imot i samfunnet. Ofte er det behov for å balansere hensynet til innvandringsregulering og god integrering når politikken på de to hovedområdene av migrasjonsfeltet blir utformet.¹⁸

Hvem som får opphold i Norge og mulighet for integrering henger altså sammen. I tillegg spiller hensynet til ytre faktorer som internasjonale konflikter og verdens økonomi inn når fordelingen mellom familieinnvandrere, arbeidsinnvandrere og flyktninger skal gjøres.

Utlendingsdirektoratet (UDI), Utlendingsnemnda(UNE) og Integrering og - mangfoldsdirektoratet (IMDI) arbeider etter instruks fra Justisdepartementet. UDI sørger for reguleringen av innvandring til Norge, og behandler søknader som gjelder opphold, arbeid og politisk asyl. Ved avslag kan man klage til UNE som har en faglig uavhengig og lovfortolkende rolle og er overordnet UDI. IMDI har ansvar for iverksettelse av statens politikk når det gjelder bosetting, introduksjonsprogram og norskopplæring.

2.3 Teologisk perspektiv

«Jeg var fremmed og dere tok i mot meg»¹⁹ sa Jesus i Matt:25.35. Akkurat som krig, vold, forfølgelse og nød fordrev mennesker på flukt i bibelsk tid ser vi at det samme skjer i dag. Migrasjon endrer et samfunn og utfordrer våre tanker, holdninger, og handlinger. Det greske ordet philoxenie – betyr gjestfrihet og er sammensatt av to ord: Kjærlighet og fremmed. I bibelsk forstand betyr det kjærlighet for fremmede. Tar vi det som står i Rom.12.13 «legg vinn på gjestfrihet»²⁰ på alvor betyr det ikke å åpne huset sitt for venner og kjente, men for ukjente, de fremmede. Manglende kunnskap og innsikt om kultur og religion er en viktig kilde til misforståelser, barrierer og fordommer.

¹⁸ St.mld 6 2012-2013 s.19

¹⁹ Bibel.no

²⁰ Bibel.no

Martin Luther King jr. sa:

I am convinced that men hate each other because they fear each other. They fear each other because they don't know each other, and they don't know each other because they don't communicate with each other, and they don't communicate with each other because they are separated from each other. ²¹

Vi har alle vårt eget sett av fordommer. Ordet forbindes av de fleste med noe negativt. Ingen av oss kan med hånden på hjertet si at vi ikke har oppfatninger av mennesker eller saker, hvor vi verken kjenner menneskene eller de sakene vi har mening om. Men det er ikke nødvendigvis noe farlig eller negativt i dette. Det er nødvendig for oss å danne oss forestillinger om andre mennesker for at vi skal kunne orientere oss sosialt.

Det man skal reflektere over imidlertid er at ofte er våre fordommer bygget på feilinformasjon og derfor gir et skjevt bilde av våre omgivelser. Dersom vi ikke er villige til å justere våre fordommer i møtet med andre mennesker og kulturer blir det fort en trussel mot mellommenneskelige relasjoner. Dette kan få store uheldige konsekvenser. Våre fordommer behøver nødvendigvis ikke være negative, men det er gjerne oppfatninger og konklusjoner som er trukket på feilaktig grunnlag. Fordommer og rasisme er dog ikke samme sak. Fordommer kan lede til rasisme, men ordene har ulik betydning. Rasisme betyr at man kan dele opp menneskeheten i raser ut ifra biologiske kriterier hvor en rase er overlegen en annen. Den type ideologi må bekjempes og det er derfor viktig at man erkjenner at man har fordommer og komme til annen innsikt. At man har lest eller hørt om et land betyr ikke at man kjenner landet eller kulturen. Selv innenfor ett land kan kultur og tradisjon være forskjellig. Dette kan man erfare også innenfor Norges grenser.

Den kristne kirke har et ansvar og et oppdrag i å være motpol til slike holdninger og oppfatninger. Alle mennesker er likeverdige i Guds øyne. Alle mennesker har sin verdi og identitet ved det at de er skapt i Guds bilde, og det er et bibelsk prinsipp at alle kulturer er like legitime og verdige. Mange av de kristne som kommer til Europa ser på europeiske kristne som brødre og søstre. Vi er alle den universelle kristne familie - uten skiller. Vår identitet er Kristus sentrert, uavhengig av kultur eller etnisitet. Alle mennesker er skapt i Guds bilde. Bibelen ivaretar jevnbyrdighet og verdighet. Det finner vi i 3. Mos.19.33-34: 33

²¹ <http://news.cornellcollege.edu/dr-martin-luther-kings-visit-to-cornell-college>

Når en innflytter bor i landet hos dere, skal dere ikke gjøre urett mot ham. 34
Innflytteren som bor hos dere, skal være som en av deres egne landsmenn. Du skal elske ham som deg selv. For dere har selv vært innflyttere i Egypt. Jeg er Herren deres Gud.²²

Både Jesus og brevet til Kolloseerne understreker også dette. I Matt:25.25 kan vi lese: « For jeg var sulten, og dere ga meg mat; jeg var tørst og dere ga meg drikke; jeg var fremmed og dere tok i mot meg.»²³ Kol:3.11 «Her er ikke greker eller jøde, omskåret eller uomskåret, barbar, skyter, slave eller fri. Nei, Kristus er alt og i alle.»²⁴ Hvordan møter vi som medlemmer og kirke dette med mellommenneskelig forståelse og respekt?

Mange kan være tilbakeholdne overfor mennesker fra andre kulturer, og noen ganger kan dette oppleves som avvisning og uvennlighet. Egentlig ligger grunnen i at vi føler oss usikre, og ikke helt vet hvordan vi skal møte det som er fremmed for oss. Blant innvandrere til Norge er mange kristne. De fleste av disse søker gjerne egne språklige/nasjonale eller konfeksjonelle menighetsfellesskap. Andre søker til tradisjonelle norske menigheter og fellesskap.²⁵

Dette er ingen enhetlig gruppe, men enkeltmennesker med sin egen livserfaring, bakgrunn og kultur fra alle kanter av verden. De som søker våre kirker er hovedsakelig kristne fra før, men ikke nødvendigvis med metodistisk bakgrunn. Det spenner fra assyriske kristne, eritreisk ortodokse, katolikker og pentakostale afrikanere. Noen menigheter har innslag av større grupper fra samme bakgrunn, andre igjen har en mer blandet sammensetning. Det finnes også muslimske innslag, men da i hovedsak gjennom møter med diakonale tilbud. Noen menigheter har diakonale tilbud rettet mot innvandrerkvinner. Hvor vidt dette er mulig å gjennomføre betinges noe av geografi, demografi. Våre menigheter og kirkebygg ligger gjerne i sentrumsnære strøk/byer hvor befolkningssammensetningen har vært igjennom en endring. Utgangspunktet for intervjuobjektene i undersøkelsen er en slik menighet.

²² Bibel.no

²³ Bibel.no

²⁴ Bibel.no

²⁵ <http://www.flerkulturellefellesskap.no/forord.html>

2.3.1 Menneskesyn

I oppgavens sammenheng spiller også individets religiøse bakgrunn og trossystem inn på hvordan de oppfatter sin identitet. I møte med annen forkynnelse kan dette føre til spørsmål. Jeg velger derfor her ikke bare å ta inn bakgrunnsmateriale om det kristne menneskesynet, men også Jan Olav Henriksens beskrivelse av menneskesynet i Islam slik han forstår det. Dette siste fordi et av intervjuobjektene er muslim. I det nye testamentet finner vi to perspektiver på mennesket.

Et er bestemt av hvordan Jesus gjør det mulig for mennesker å se seg selv gjennom hans forkynnelse og praksis. Det andre perspektivet utfoldes når Paulus og andre nytestamentlige forfattere gir Jesus selv en avgjørende plass i måten å forstå menneskelivet på.²⁶

J. O Henriksen mener også at ikke kristne kan relatere til Jesus på en positiv måte, som en lærer med gode idealer for sameksistens mellom mennesker. For en kristen vil det dobbelte kjærlighetsbudet ikke bare understreke hva du skal gjøre, men også understreke en positiv holdning til seg selv.:

Matt:22:37-40: Han svarte: Du skal elske Herren din Gud av hele ditt hjerte og av hele din sjel og av all din forstand.' 38 Dette er det største og første budet. 39 Men det andre er like stort: ' Du skal elske din neste som deg selv.' 40 På disse to budene hviler hele loven og profetene.²⁷ Gud er kilden til kjærligheten til en selv og til dem man skal tjene. Mennesket forstås ikke bare ut i fra seg selv, men også ut i fra Gud og sin neste.

I Islam gjelder det for mennesket å underkaste seg Gud, skaperen, og innse sin avhengighet av Gud – og bøye seg for skaperens vilje. Den som tror på Gud, skylder Gud troskap og takknemlighet. Menneskelivet i Islam er spent mellom at Gud skaper mennesket ved livets begynnelse og at han skal dømme mennesket ved dets slutt.²⁸

- det er menneskets gjerninger som skal straffes og belønnes.²⁹

²⁶ Henriksen J.O, 2005,s.67

²⁷ Bibel.no

²⁸ Henriksen J.O, 2005,s. 166

²⁹ Henriksen J.O, 2005,s. 166

I følge J.O. Henriksen er det i islam først og fremst menn som har fulle juridiske og religiøse rettigheter. For kvinner betyr dette at de er både sosialt og juridisk underordnet mannen. I lys av dette tolkes deres møte med det norske samfunnet.

2.4 Presentasjon av menigheten

Menigheten innvandrerkvinnene i undersøkelsen møter, og som beskrives i denne avhandlingen er en mellomstor metodistmenighet i norsk sammenheng. Det er en typisk bymenighet, hvor mange av menighetens medlemmer bor i boligområder utenfor den sentrale bykjernen. Kirkebyggets lokalisasjon er i et område med mange innvandrere. Man har også i lengre tid leid ut lokaler til språkopplæring. Noe som har ført til at veldig mange innvandrere går ut og inn av kirkebygget daglig. I tillegg låner en gruppe kristne fra en annen konfesjon kirken til sine samlinger. Den demografiske endringen i lokalmiljøet har ført til at menigheten har vært nødt til å revurdere sine tilbud for å kunne relevante i forhold til det behov man erfarer.

Som respons på denne situasjonen har man fra menighetens side et diakonalt tilbud til innvandrerkvinner i nærmiljøet og en Kveldsbønn/Vesper som er tilrettelagt for internasjonal deltagelse. Dette siste har først og fremst vært et pastoralt ansvar sammen med tilbud om samtaler/sjelesorg.

2.4.1. "Internasjonal kvinnegruppe"

- er et åpent diakonalt tilbud til ALLE kvinner i lokalområdet. Uansett størrelse, hudfarge, rase eller religion. Hensikten er nettverksbygging, tradisjonsutveksling og fellesskap. Fellesfokus er håndarbeid. I de fleste tradisjoner bærer kvinner med seg ulik kunnskap om tradisjonelle håndarbeidsteknikker, og denne kunnskapen utveksles flittig over en kopp kaffe/te og et kakestykke. Samtidig deler de norske vertinnene noe av sin "norske" allmennkunnskap fra sanger til værvarsler og lokalhistorier. Dette er et ukentlig tilbud. Det er satt av 15.min til formell undervisning om et aktuelt tema.

2.4.2 Kveldsbønn

- er et ukentlig gudstjenestelignende og åpent tilbud. Det er en kort kveldsandakt (30 min) som tilrettelegges med tekster og musikk på ulike språk.

2.4.3 Samtale/Sjelesorg:

En migrasjonsprosess vil innebære en stor endring i et enkeltmenneskes liv. Frykt for det ukjente, tap av identitet, brudd på tilhørighet, symbolsk orden endres (den jeg var før har ingen betydning), maktforhold endres, sosiale bånd brytes, personlige tap erfares. Det er med denne «bagasjen» mange av kvinnene kommer til Metodistkirken. De har tilbud om samtale/sjelesorg uavhengig av religiøs bakgrunn.

Kapittel 3 Teori

I dette kapitlet presenteres teorier som underbygger avhandlingens sentrale temaer relevante for drøfting. I avsnitt 3.1 Migrasjon presenteres også teori som omfatter identitet og kultur da dette vil ha innvirkning på avhandlingens drøftingsdel

I tillegg beskrives teori til språk og kommunikasjon relatert til blant annet sjelesorg, fordi dette er relevant i forhold til det tilbud intervjuobjektene møter. Man finner også en oversikt over den norskopplæring som tilbys innvandrere, da dette legger grunn for den språk kompetanse man kan forutsette. Det presenteres ikke språketeori da dette har liten relevans for avhandlingen.

Videre gjøres det rede for Metodistkirkens diakonale forståelse slik de fremkommer i «De Sosiale prinsipper» og Metodistkirkens diakoniplan.

3.1 Migrasjon

Mennesker har alltid hatt et behov for å leve i samfunn som er fredelig, i trygge sosiale omgivelser. Dette er hovedgrunnen til at folk flytter fra et sted til et annet. Migrasjon betyr hovedsakelig folkevandring, eller inn og utvandring. Uttrykket blir stort sett brukt ved vandring mellom, og ikke innad i et land. Når noen skifter bostedsland permanent kaller vi dette for migrasjon.

Slik jeg forstår Richard Bilborrows artikkel «Migration, population change and the rural environment» sier han at forståelsen av migrasjon er dominert av såkalt neoklassisk teori. Et sentralt moment innen denne teorien er at hvert enkelt individ avgjør å migrere ved å vurdere såkalte «push & pull» faktorer. Push-faktorene er de negative faktorene som «dytter fra seg» folk og dermed fører til ut-migrasjon, mens pull-faktorene som er positive, «drar til seg» folk

og fører dermed til inn-migrasjon. Disse faktorene inngår i en individuell rasjonell vurdering som prøver å finne den beste løsningen.³⁰

Everett Lee påpeker i sin artikkel «A theory of Migration» at økonomiske faktorer kan være håp om arbeid eller bedre betalt arbeid, økonomiske støtteordninger eller andre økonomiske muligheter. Andre faktorer kan være håp om tro og religionsfrihet, ytringsfrihet, frihet fra vold, krig og overgrep m.m Det kan også være snakk om rene miljømessige faktorer f.eks. by versus land, ren versus forurenset luft, skogledd versus slettelandskap, klimatiske f.eks. varmt eller kaldt, stabilt eller ustabil, vått eller tørt, og positive og negative miljøendringer. Alle disse faktorene kan være med i vurderingen i større eller mindre grad og hva som blir oppfattet som negativt (push) eller positivt (pull), kan variere fra person til person.³¹

Disse individuelle faktorene er likevel bare en side av saken. Migrasjon er på ingen måte alltid individet sitt eget valg. En kan bli tvunget til å flytte på grunn av statlig ekspropriering eller evakuering, og voldelig utdriving som krig, og krigslignende tilstander. I utviklingsland er også ofte migrasjon en del av et ønske om sosial/økonomisk forbedring innenfor en familie eller et hushold. Det er heller ikke sikkert at alle valg er åpne. Dersom en fattig afrikansk familie ønsker å bedre sine sosioøkonomiske vilkår vil det være mye lettere å migrere til et annet afrikansk land enn for eksempel Norge. Ikke bare fordi det er kortere avstand og koster mindre, men også fordi grensene til Norge er strengt regulert slik som de er i mesteparten av den vestlige verden. Migrasjon er et historisk fenomen forankret i epoker av sosiale og økonomiske kontekster. Migrasjonslitteraturens klassiske teorier er først og fremst situasjonsbetinget og historisk forankret. Disse teoriene kritiseres for manglende fleksibilitet og vedvarende forankring i fortiden. En som er skeptisk til de mer klassiske migrasjonsteoriene er Grete Brochmann. Hun understreker at migrasjon har forskjellig meningsinnhold i ulike perioder og sammenhenger. Det som er felles er likefullt oppbrudd, reise og tilpasning til nye omgivelser og nye samfunn.

Migrasjon er en samlebetegnelse for det at mennesker (og også faktisk dyr) forflytter seg i geografien. Innvandring og utvandring betegner forflytninger over landegrenser som varer over noe tid – ofte fastsatt til mer enn 6 måneder – og om man vandrer ut

³⁰ http://wilsoncenter.org/sites/default/files/Report_8_Bllsborrow_article.pdf

³¹ <http://www.students.uni-mainz.de/jkissel/Skripte/Lee.pdf>

eller inn, er avhengig av hvor observatøren befinner seg. En innvandrer er nødvendigvis også en utvandrer, bare fra et annet sted.³²

Grete Brochmann stiller i sin bok «Hva er innvandring?» spørsmål ved den mer neoklassiske teoriens vektlegging av push og pull faktorer. Hun gir uttrykk for at de ulike teorier bærer preg av ulike disipliner/faglig bakgrunn påvirker tilnærmingen til verden.

I mange år dominerte den såkalte «push – pull» teorien (etter hvert teoriene) som forklaring på hvorfor folk migrerer. Utstøtingsmekanismer i senderland ble matchet av tiltrekningskrefter i mottagerland fortolket og effektivert av det rasjonelle mennesket, som kalkulerte ut i fra antagelser om tap og vinning. Selv om den besnærende enkle push – pull tenkningen lever videre i kraft av sin common sense – logikk har teorien blitt utdatert og erstattet av langt mer sammensatte og sosiologisk inspirerte teorier og nettverksdannelse og selvforsterkende mekanismer når det gjelder årsaker til at folk flytter – *cumulative causation*.³³

Dette betyr at en hendelse kan utløse flere andre, som for eksempel at når noen i en familie eller fra et sted flytter/utvandrer dannes det «migrasjonsbroer mellom opprinnelsesområdet og destinasjonsområdet som gjør det lettere for dem som reiser på et senere tidspunkt.»³⁴

Bakgrunnen til migrasjon er sammensatt men i følge Brochmann dominerer de samfunnsmessige forholdene som gjør at migrasjon sees som nødvendig og/ eller attraktivt for den enkelte. Det er særlig tre forhold som påvirker dette: 1. Ulikhet i levestandard globalt, 2. Befolkningspress i den fattige del av verden og 3. Politisk undertrykkelse og forfølgelse. Hvem er så innvandrerene? Folkevandringer har skjedd gjennom alle tider og ser man bare på de siste 50 årene har hvem som regnes som innvandrer endret seg mye. På 50 tallet kom arbeidsinnvandrere fra Italia, på 60 tallet hentet man arbeidskraft fra Jugoslavia, og det er få som i dag regner disse som innvandrere.

³² Brochmann G. 2013 /E- bok s.27

³³ Brochmann G. 2013/ E- bok s.62,63

³⁴ Brochmann G. 2013/ E- bok s.62,63

Fremmedheten fortar seg over tid, enten ved langsam tilvenning fra begge parter, eller ved at det blir erstattet av noe som er enda mer fremmed. Det kan nesten se ut som hver tid har sine «andre» eller fremmede.³⁵

3.1.1 Identitet – kultur

Migrasjon er en stor endringsprosess i et menneskes liv. Man bærer med seg identitet og kultur som plutselig befinner seg i et helt annet landskap hvor man på nytt må orientere seg. For å forstå hva dette innebærer må vi vite noe om identitet og kultur.

3.1.1.1 Identitet:- «Identitet, personlighet, den man er. Identitet kan også betegne ens selvbilde eller selvoppfatning.»³⁶

Ordet identitet kommer fra det latinske ordet idem, som betyr ”den samme”. Identiteten til en person er todelt fordi man kan være ”den samme” på to måter. På den ene siden kan vi være den samme som oss selv, det vi kaller personlig identitet. På den andre siden kan vi være den samme som andre, det vi kaller sosial identitet eller gruppeidentitet.

Med identitet tenker vi gjerne på menneskets «kjerne», hvem vi egentlig er. Identitet handler om forståelsen av mine egne individuelle særegenheter og muligheter i møte med den sosiale virkelighet, og det sosiale felleskap som jeg er en del av.³⁷

Hvem er jeg? Er et grunnleggende spørsmål. Alle har behov for tilhørighet, og for å sette oss selv inn i en større sammenheng. Vi vet alle hvor vi kommer fra, men vi har behov for noe mer. Hva bestemmer hvem jeg er? Erfaring viser at det er ikke bare jeg selv som danner mitt bilde av min identitet, men også våre omgivelser. Mennesker omkring oss familie, venner, kollegaer forteller oss noe om oss og gir oss et bilde av egen identitet. De tilbakemeldingene vi får er preget av omgivelsenes kulturelle verdier. Derfor kan vi si at identitet og kultur hører sammen. Enten man er født og oppvokst i Norge eller har kommet til Norge med en annen kulturell bakgrunn har man behov for å klargjøre overfor seg selv sin egen identitet. Dette blir utfordrende når man bor i et samfunn hvor det meste er nytt og ukjent. Tradisjoner, vaner og

³⁵ Brochmann G. 2013/E-bok s.201

³⁶ <https://snl.no/identitet>

³⁷ Okkenhaug B. 2002.s.55

oppfatning av religion og samfunnsliv er annerledes. I oppgavens sammenheng spiller også individets religiøse bakgrunn og trossystem inn på hvordan de oppfatter sin identitet. I møte med annen forkynnelse og et ukjent trossamfunn kan dette føre til spørsmål.

3.1.1.2 Kultur:

Kultur, brukes i en rekke forskjellige sammenhenger med ulike betydninger. Vanligst er det å snakke om kultur i forbindelse med tanke-, kommunikasjons- og atferdsmønstre hos mennesker, og da i både vid og snever forstand.³⁸

Begrepet kultur kan defineres på flere måter. En vanlig definisjon er at kultur er verdier, vaner og kunnskaper som går i arv fra generasjon til generasjon. Slike kulturelle trekk kan være språk, historie, religion, matvaner og klesstil.

En klassisk definisjon ble framsatt av E.B Taylor (1832-1917) i 1871. Kultur er

Den kompliserte helhet som omfatter kunnskap, trosforestillinger, kunst, lovregler, moral, skikk og bruk og alle andre ferdigheter og vaner mennesker har ervervet seg som medlemmer av et samfunn.³⁹

Ordet kultur bygger på de latinske substantivene cultura, som sto for dyrking av jorden, og cultus, som sto for dyrkingen av gudene. Det betegner altså en menneskelig aktivitet som på den ene siden innebærer en bearbeiding av naturen – en foredling – og på den andre siden en åndsaktivitet.⁴⁰

I dagligtalen forstår vi gjerne kultur på en litt annen måte. Da tenker vi på uttrykksmåter innenfor kunst, litteratur, dans, musikk og teater. I politiske sammenhenger blir ofte kultur definert på denne måten, og regjeringen har for eksempel en egen kulturminister som arbeider med spørsmål knyttet til denne forståelsen av kultur.

Når det i denne avhandlingen snakkes om kultur brukes ordet i ganske vid betydning, og når det snakkes om møtet med andre kulturer menes det først og fremst møtet med mennesker fra andre land, hvor liv og kultur er forskjellig fra Norge.

³⁸ <https://snl.no/kultur>

³⁹ http://anthro.palomar.edu/culture/culture_1.htm

⁴⁰ Dahl Ø. 2001.5.oppl.2007 s.55

3.1.2 Språk og kommunikasjon:

Utsagnet fra en innvandrer kvinne etter et møte med to eldre damer i menigheten er betegnende for utfordringer i språk og kommunikasjon. «De forsto ikke hva vi sa og vi forsto ikke hva de sa, men vi forsto at vi ikke forsto - og så lo vi».

Språket er den viktigste kommunikasjonskanalen vi har. Det er ordene som gjør at vi kan fortelle om hvordan vi har det, og hva vi opplever. Språket har betydning for identitetsfølelsen vår. Derfor er det viktig å ha en forståelse for hva som skjer når man ikke lenger kan benytte seg av språket sitt. Uten språk blir individets muligheter til å ytre seg redusert. Dette gir en økt sårbarhet som man i møte og kommunikasjon med innvandrere skal være klar over. Dette gir også utfordringer i den pastorale tjenesten i samtaler og sjelesorg.

Gjennom vår oppvekst, oppdragelse og opplæring i et samfunn blir vi utstyrt med en rekke forutsetninger og tolkningsnøkler som vi tar for gitt. Oftest tenker vi ikke over dem, og vi bruker dem daglig for å forstå og gjøre oss forstått i våre omgivelser.⁴¹

3.1.2.1 Språkopplæring

Jeg velger å ta med en oversikt over språkopplæringstilbudet fordi det gir et overblikk over innvandrerkvinnenes språklige opplæring i norsk.

Norskopplæring for voksne innvandrere er et viktig tiltak i arbeidet med integrering, og i følge IMDI er det visse kriterier som stilles til innvandringsstatus i forhold til hva som tilbys og kan beregnes som plikt, krav eller frivillig.

Personer som har rett og plikt eller rett til 300/600 timer opplæring i norsk og samfunnskunnskap, kan få opptil 2700/2400 timer i tillegg. Det er en plikt for kommunen å tilby opplæring ut over 300/600 timer hvis deltakeren har behov for det.

Innvandrere som har rett og plikt eller bare plikt til opplæring i norsk og samfunnskunnskap kan i visse tilfelle fritas fra plikten når de søker om permanent oppholdstillatelse eller norsk statsborgerskap.⁴²

⁴¹ Dahl Ø. 2001,5.oppl.2007 s.15

⁴² <http://www.imdi.no/no/Norskopplaering/>

- 1) Personer som har fått asyl, personer med opphold på humanitært grunnlag og familiegjenforente med disse gruppene og de med kollektivt beskyttelse, 16–55 år har rett og plikt til 600 timer (550 timer norsk og 50 timer samfunnskunnskap). Ved behov opp til 2400 norsktimer i tillegg. For de som har fått tillatelse før 1. januar 2012 er omfanget 300 timer (250 timer norsk og 50 timer samfunns kunnskap)
- 2) Familiegjenforente med norske og nordiske borgere bosatt i Norge, 16–55 år. 600 timer (550 timer norsk og 50 timer samfunnskunnskap). Ved behov opp til 2400 norsktimer i tillegg. For de som har fått tillatelse før 1. januar 2012 er omfanget 300 timer (250 timer norsk og 50 timer samfunnskunnskap). Ved behov opp til 2 700 norsktimer i tillegg.
- 3) Personer fra gruppe 1) eller 2) i alderen 55–67 år. 600 timer (550 timer norsk og 50 timer samfunnskunnskap). Ved behov opp til 2400 norsktimer i tillegg.
- 4) Arbeidsinnvandrere utenfor EØS-/EFTA- regelverket, 16–55 år. Må betale selv.⁴³

3.1.2.2 Språk i sjelesorgen

I kommunikasjon mellom mennesker har ikke bare språk med ord betydning, men også det nonverbale språket gjennom kroppsspråk, seder og skikker, og tradisjoner spiller inn. Når den verbale delen av språket kommer til kort kan man likevel kommunisere nonverbalt i forhold til hva som er passende i situasjonen. Mange innvandrere bærer på traumer, sorger og bekymringer det er vanskelig å gi uttrykk for verbalt på ett annet språk. I Leif Gunnar Engedals artikkel i Tidsskrift for Sjelesorg henviser han til Emmanuel Y. Larteys definisjon av interkulturell sjelesorg som sier det slik:

Pastoral care consist of helping activities, participated in by people who recognise a transcendent dimension to human life, which by use of verbal or non – verbal, direct or indirect , literal or symbolic modes of communication, aim at preventing, relieving or facilitating persons coping with anxieties. Pastoral care seeks to foster people`s growth as full human beings together with the development of ecologically and sosio – politically holistic communities in which all persons may live human lives.⁴⁴

Vi ser her at definisjonen legger opp til at pastoral omsorg betyr mer enn bare sjelesørgerisk samtale. Det inkluderer også kollektive ritualer, handlinger og til og med politiske handlinger.

⁴³ <http://www.imdi.no/no/Norskopplaering/>

⁴⁴ Engedal L.G. Tidsskrift for Sjelesorg nr.3 2008 s.166

Pastoralteologen Christof F.W Schneider – Harpprechts definisjon om pastoral sjelesorg sier følgende:

Sjelesorg er en kristen, kulturelt følsom og bevisstgjort form for livshjelp til individer og grupper, utformet innenfor den kontekst som økosystemet representerer og formidlet av den kristne menighet til dens medlemmer og utenforstående som søker til menigheten.⁴⁵

Hans forståelse av økosystem innebærer også de psykiske, sosiale, kulturelle og åndelige dimensjoner vi finner i E.Y. Larteys definisjon. I all sjelesorg må man ha evne og vilje til å leve seg inn i konfidentens livssituasjon. Når kultur og tradisjoner hos konfidenten er fremmede i forhold til våre egne utfordres og strekkes denne evnen og viljen til innlevelse. Man må derfor erkjenne denne utfordringen for å unngå maktbruk og sjelesørgerisk imperialisme, men heller åpne muligheten for likeverdige dialog forhold.⁴⁶

I sjelesorgen møter vi mange mennesker som strever med seg selv, og som savner en god forankring og tilknytning til en tro og et felleskap der de kan kjenne at de hører hjemme. Hvordan skal den enkelte finne sin egen vei og vite hvem de selv er midt i en forvirrende, fragmentert virkelighet?⁴⁷

Mennesker som gjennomgår, eller er midt i en migrasjonsprosess oppleves dette ofte som en krise som rokker ved identiteten.

Som vi ser av teori som her er presentert er årsakene til migrasjon sammensatt. Grete Brochmann understreker at migrasjon har forskjellig meningsinnhold i ulike perioder og sammenhenger. Det som er felles er likefullt oppbrudd, reise og tilpasning til nye omgivelser og nye samfunn. På mange måter kan man si at en migrant går inn i en prosess som ikke bare inkluderer å forflytte seg fra A til B, men også setter i gang indre prosesser som innebærer forståelse av seg selv i relasjon til omgivelsene man kommer til.

Med hjelp av den teori som her er benyttet vil jeg drøfte resultatet av de kvalitative intervjuene som presenteres i kapittel 4. Derigjennom vil jeg kunne finne svar på hva som kjennetegner innvandrerkvinnens møte med Metodistkirken gjennom gudstjenestelig og diakonal virksomhet i relasjon til deres egen identitet.

⁴⁵ Engedal L.G. Tidsskrift for Sjelesorg nr.3 2008 s.167

⁴⁶ Engedal L.G. Tidsskrift for Sjelesorg nr.3 2008 s.168-169

⁴⁷ Okkenhaug B. 2002.s.55

3.2 Metodistkirkens diakonale forståelse

En kjent frase innen Metodistkirken sier: Åpne hjerter, Åpne sinn, Åpne dører.

Tenker vi på ordet åpne som et verb og ikke et adjektiv utfordrer det til handling. Handling for våre medmennesker. Metodistkirkens diakonale forståelse kommer spesielt til uttrykk i diakoniplan og «De sosiale prinsipper».

Menigheten som blir beskrevet i undersøkelsen er tilsluttet Metodistkirken og deres virksomhet baserer seg på de føringer som ligger i Metodistkirkens Sosiale prinsipper og diakoniplan. Kirkeordningens (Book of Discipline) § 335.4 og §335.6 som sier noe om pastorens villighet til tjenesten.

I Metodistisk perspektiv har det alltid vært sentralt at troen på Gud ikke fører til verdensflukt, men at å være til stede i verden og gjøre godt på alle de måter man kan er viktig.

John Wesley selv tok oppgjør med sosiale forhold i sin tid som blant annet slavehandel, smugling, brennevinsproduksjon og umenneskelig behandling av fanger. Dette bunnet i hans grunnleggende forståelse av den kristne tro. Metodistkirken fikk sin første sosiale bekjennelse i 1908, og de første sosiale prinsipper ble vedtatt i 1972. Disse vedtas av Generalkonferansen - som er kirkens høyeste organ og som møtes hvert fjerde år - og blir til som et resultat av forslag fra enkeltpersoner, menigheter og råd innen den verdensvide Metodistkirken. På vegne av Generalkonferansen vil De sosiale prinsipper ved bønn og refleksjon uttale seg om menneskelige spørsmål i vår tid ut fra et sunt bibelsk og teologisk grunnsyn slik dette historisk kommer til uttrykk i Metodistkirkens tradisjoner. Hensikten med prinsippene er at de med et profetisk perspektiv skal være opplysende og overbevisende, selv om de ikke er en del av kirkens lovgivning. De sosiale prinsipper kaller alle Metodistkirkens medlemmer til en dialog mellom tro og gjerninger gjennom bønn og studier.

3.2.1 De sosiale prinsipper relatert til innvandring

«De sosiale prinsippene» er en del av The Book of Discipline of The United Methodist Church, som betyr at de er en viktig del av vår lære- og kirkeordning. Imidlertid understrekes det at prinsippene ikke er kirkelov. I forordet til «De sosiale prinsipper» beskrives dette slik:

De sosiale prinsipper skal ikke betraktes som kirkelov, men gjennom dem vil Generalkonferansen uttale seg med bønn og refleksjon om menneskelige spørsmål i vår tid, ut fra et sunt bibelsk og teologisk grunnsyn, slik dette historisk sett kommer til uttrykk i Metodistkirkens tradisjoner. Hensikten med prinsippene er at de med et profetisk perspektiv skal være opplysende og overbevisende, selv om de ikke er en del av kirkens lovgivning. De sosiale prinsipper kaller alle Metodistkirkens medlemmer til en dialog mellom tro og gjerninger gjennom bønn og studier.⁴⁸

Selv om Metodistkirken i Norsk sammenheng er et lite trossamfunn er det et av verdens største kirkesamfunn med over 80 millioner medlemmer. I Norge finnes 46 menigheter og over 12.000 medlemmer. Disse gir et mangfoldig tilbud til barn, unge og eldre. Vi samarbeider godt med andre kirkesamfunn i Norge, og driver bistands og misjonsarbeid i Afrika, Asia og Europa. Gjennom både bistands-/misjonsarbeidet og det økumeniske arbeidet kirken driver er kirken langt mer kjent utenfor Norges grenser.

Metodistkirken tror ikke om seg selv at den alene kjenner hele sannheten om kristen tro, men at vi, sammen med andre kirker, forvalter én del av den helheten som hele Guds kirke har fått i arv. Derfor ønsker vi å rekke hånden ut til samarbeid og fellesskap med andre kirker og å anerkjenne dem som søsken og medarbeidere i Guds rike.⁴⁹

Om minoriteters rettigheter sier de «Sosiale prinsipper»

Vi gleder oss over de gaver som ulike kulturer og tradisjoner tilfører samfunnet. Vi tilskynder og oppmuntrer en selvbevissthet som driver alle raser, etniske minoriteter og undertrykte folk til å kreve likerett og likeverd som samfunnsborgere. Vi krever at samfunnet som helhet og dets ulike organ iverksetter tiltak som gir godtgjørelse for en langvarig og systematisk sosial krenking av etniske minoriteters rettigheter. Dessuten er lik rett til arbeid og forfremmelse, kvalitetssikret utdanning og opplæring, stemmerett, adgang til offentlige steder og lik rett til kjøp eller leie av hus en rettighet for medlemmer av alle raser og etniske minoriteter. Det samme gjelder rett til kreditt, pengelån, risikokapital og forsikring, og til ledende stillinger og innflytelse på alle

⁴⁸ Metodistkirken: *De Sosiale prinsipper* s.3

⁴⁹ <http://www.metodistkirken.no/hoved/om/brobyggerkirken>

nivå i samfunnet. Vi støtter derfor bruk av kvotering som et virkemiddel til å sette forskjellsbehandling og diskriminering på dagsorden både i kirken og samfunnet.⁵⁰

Om innvandreres rettigheter sier «De sosiale prinsipper»:

Vi erkjenner, omfavner og bekrefter alle personer, uansett opprinnelsesland, som medlemmer av Guds familie. Vi hevder at alle mennesker har lik rett til arbeid, bopel, helsestell, utdanning og frihet fra diskriminering. Vi henstiller til kirke og samfunn om å erkjenne gavene, bidragene og utfordringene til innvandrere og om å arbeide for like rettigheter for alle.⁵¹

3.2.2 Diakoni i Metodistkirken

Metodistkirkens diakoniplan definerer i forordet diakoni slik: «Diakoni er en følge av Guds nåde og vår respons på Guds kjærlighet uttrykt gjennom holdninger og handlinger til beste for mennesker og skaperverket⁵²

Tore Meistad siteres slik i Metodistkirkens diakoniplan: «Sann bibeltroskap krever oversettelse av Bibelens budskap til nye tider og situasjoner. Gud taler alltid til levende mennesker og inn i deres konkrete livssituasjoner.» Slik jeg forstår dette handler det om å forstå og handle etter bibelens budskap i den tiden vi lever og der vi er som kirke og menighet. Dette reflekteres f.eks i hvordan en menighet håndterer, endrer og tilrettelegger sitt praktiske arbeid til nye situasjoner og demografi. Metodistkirken understreker i «De sosiale prinsipper» om mennesket at alle menneskers likeverd i Guds øyne.

Vi arbeider derfor for et samfunn hvor menneskeverdet blir anerkjent, opprettholdt og styrket. Vi støtter alle menneskers grunnleggende rett til bolig, utdanning, kommunikasjon, arbeid, medisinsk behandling, rettshjelp og beskyttelse av liv og lemmer. Vi beklager hat eller vold mot grupper eller personer som har sin bakgrunn i rase, etnisitet, kjønn, seksuell legning, religiøs tilknytning eller økonomisk status.⁵³ Vår respekt for alle menneskers medfødte verdighet får oss til å kreve erkjennelse, beskyttelse og iverksettelse av Verdenserklæringen om menneskerettighetene, slik at

⁵⁰ Metodistkirken: *De sosiale prinsipper* s.18

⁵¹ Metodistkirken: *De sosiale prinsipper* s.19

⁵² Metodistkirken: *Diakoniplan*

⁵³ Metodistkirken: *De sosiale prinsipper* s.22

samfunnsmyndigheter og enkeltindivider kan gjøre krav på og nyte sine universelle, udelelige og umistelige rettigheter.⁵⁴

Metodistkirken blir ofte omtalt som en diakonal kirke. Hva ligger det i et slikt utsagn?

Metodistkirken tror at frelse har en åndelig, personlig dimensjon og en politisk, samfunnsmessig dimensjon. Derfor er politiske handlinger, lovgivning og arbeid for rettferdighet blant troens virkninger. Gud handler gjennom oss ved at han gir oss sin nåde. Gode handlinger og medmenneskelig omsorg vitner om at gud er til stede før vi ber om det og gjennom det som skjer i fellesskapet. Vi kaller det den forutgående nåde. Å gjøre gode handlinger, å ta i mot omsorg og å være en del av fellesskapet er et ansvar vi alle har. Vi er avhengige av hverandre. Uten barmhjertighet for og oppreisning av mennesker som har blitt krenket, vil kirken mangle et oppriktig og synlig tegn på troverdighet.⁵⁵

I Metodistkirkens sees diakonien som en bro mellom alter og hverdagsliv. Vi sier da også i gudstjenestens utsendelse: « Gå i fred og *tjen* Herren med glede.»

Bakgrunnen for Metodistkirkens definisjon av diakoni er at man tolker bibelens budskap slik at Gud har nedlagt en evne til godhet og gode handlinger i oss. «Vi anses for rettferdige for Gud alene på grunn av vår Herre og Frelser Jesu Kristi fortjeneste ved tro og ikke på grunn av våre egne gjerninger eller fortjeneste.»⁵⁶

Rettferdiggjørelse er noe Gud gjør *for* oss og det fører til en *objektiv* forandring i forhold til Gud: Ved rettferdigjørelsen er vi ved tro tilgitt vår synd og gjeninnsatt i Guds gunst.

Kristendommens kjerne er det nye livet som blir skapt av Gud i mennesket gjennom den nye fødsel og helliggjørelsen. «Hellighet er en aktuell mulighet som tilbys alle.»⁵⁷

I Metodistisk teologi blir:

hellighetens natur forstått etisk og sosialt mer enn spiritualistisk og individualistisk.

Det gjelder ikke bare å erfare Guds kjærlighet i sitt indre liv. Kjærlighet skal også

⁵⁴ Metodistkirken: De sosiale prinsipper s.22

⁵⁵ Metodistkirken: Diakoniplan s.11

⁵⁶ Book of Discipline Artikkel IX.: s.81

⁵⁷ Meistad T. 1992:5 s.227

komme til uttrykk i verden, slik at mennesker og samfunn kan forvandles etter Guds vilje. Wesleyansk hellighetsforståelse er derfor personlig og sosial på samme tid.⁵⁸

Den nye fødsel er begynnelsen til forvandlingsprosessen som den troende gjennomgår, fra å være en synders til å bli et menneske som er likedannet med Guds bilde og fylt av Guds kjærlighet og fred. Denne forvandlingsprosessen utruker oss, og gjør oss til redskap for Guds fred og forsoning mellom mennesker. Guds kjærlighet og omsorg omfatter alle. Jesu ord om kjærligheten til vår neste er en grunnleggende kristen holdning til alle mennesker – også til dem som kommer til Norge som innvandrere.

3.2.3 Pastoral omsorg relatert til innvandrere

Som pastor i metodistkirken skal man vise villighet til å forholde seg til og betjene alle mennesker uavhengig av deres, rase, farge, etnisitet, nasjonal opprinnelse, sosial status, kjønn, alder økonomiske forhold eller handicap. Man utfordres også til å være i tjeneste for fred, og rettferdighet i forberedelsen til ordinasjon svarer man på følgende spørsmål.

(4) Are you willing to minister with all persons without regard to race, color, ethnicity, national origin, social status, gender, sexual orientation, age, economic condition, or disabilities?

(6) Provide evidence of experience in peace and justice ministries⁵⁹

Dette svarer alle pastorer på i forbindelse med ordinasjonen. Som vi ser er metodistisk hellighetsforståelse både personlig og sosial på samme tid. Både for leg og lærd. Det både utfordrer oss og utruker oss til å dele Guds nåde og kjærlighet med alle mennesker.

Kjærligheten til Gud kan ikke skilles fra kjærligheten til vår neste.

Diakoni forstås med andre ord ikke som en plikt, men som et fundament for Kirken og den enkelte troende. Diakoni forstås som en betingelse for at kirken kan kalle seg kirke.⁶⁰

⁵⁸ Meistad T. 1992:5 s.227

⁵⁹ Book of Discipline 2009: s.236

⁶⁰ Metodistkirken: Diakoniplan s. 10

Kapittel 4 Kvinnestemmer

Den empiriske delen av oppgaven har vært gjort ved hjelp av å intervju fem kvinner som er tilknyttet Metodistkirken. Jeg har også hatt samtaler med tre innvandrerkvinner i en annen menighet som jeg bruker som en del av bakgrunns materialet i drøftingen for å se om det forsterker inntrykket eller svekker dette. Alle intervjuene har foregått individuelt. Jeg har som formål i disse intervjuene å se nærmere på hva som kjennetegner disse kvinnenes møte med Metodistkirken i gudstjeneste og diakonal virksomhet i relasjon til deres egen identitet. Videre i kapittel 4 vil jeg redegjøre for intervjuene individuelt. Samtalene med kvinnene i bakgrunns materialet refereres som et eget felles punkt. Da også disse samtalene har betydning for drøftingen. Deretter vil jeg i avhandlingens drøftingsdel i Kap.5 se om det er fellesnevner som spesielt kjennetegner deres møte med Metodistkirken.

Mitt utvalg av respondenter er knyttet til en menighet i Metodistkirken. Menigheten er middels stor i norsk sammenheng. Alderssammensetningen i menigheten har sitt tyngdepunkt i aldersgruppen 60 +. Jeg er bevisst at ved å begrense utvalget til bare en menighet vil ikke respondentenes erfaringer gjenspeile hele bildet av Metodistkirken i Norge. Dette utvalget har vært gjort av hensyn til hva som har vært praktisk mulig og min egen empiriske bakgrunn. Likevel mener jeg at utvalget av respondenter er så forskjellige at det vil gi et inntrykk. Tre av intervjuene foregikk på norsk, ett på engelsk og ett på norsk med tolk i reserve.

De fem innvandrerkvinnene har ulik bakgrunn og ulik tilknytning til menigheten. Fokuset vil være å se om det er fellestrekk i disse møtene som jeg vil se nærmere på. I min undersøkelse valgte jeg ut fem kvinner til et kvalitativt forskningsintervju. Disse kom fra fem ulike land, fire verdensdeler, to religioner, fire kristne trossamfunn og fire språk.

Respondentene består av to flyktninger/asylsøkere, en arbeidsinnvandrer og to via ekteskap med nordmenn. De hadde en botid i Norge som strakk fra to til tjue år fram til 2015. Alder 25 - 50 år. Alle har familie her. Utdanningsnivået er fra ingenting til universitet. Intervjuene har foregått ved ett besøk i hjemmet og tre på min arbeidsplass og ett på intervjuobjektets arbeidsplass (kontor). Jeg har her valgt korte data om deres bakgrunn for å unngå identifikasjon. I tillegg har jeg hatt samtale med tre kvinner i en annen menighet som en del av bakgrunns materialet.

Målet er ikke å styre respondentens svar, men vise åpenhet for nye og uventede fenomener og unngå ferdig oppsatte kategorier og tolkningskjemaer i motsetning til det kvantitative intervju som bruker et stramt strukturert spørreskjema. Alle intervjuene er utført individuelt. Intervjuguide finnes i appendix.

4.1 Kvinne i 40 årene fra det amerikanske kontinent.

Kvinnen er kristen, med bakgrunn i majoritetskirken i hjemlandet. På midt spørsmål om hvordan hun opplevde sitt møte med Metodistkirken forteller hun at hun kom til Norge som veldig ung. Som barn og ungdom i hjemlandet hadde hun vært veldig aktiv i en lokal katolske menighet. Da hun kom til Norge savnet hun dette, og oppsøkte derfor den nærmeste katolske menigheten. Her syntes hun ikke at hun fikk det fellesskapet hun søkte, og begynte derfor å lete litt rundt etter fellesskap. Via en venninne som gikk i Metodistkirken ble hun invitert til kirken på gudstjeneste. Hun forteller hvordan hun opplevde at presten talte direkte til dem, og hun forsto hva han sa og mente. Hun husker fortsatt den preken. Hun beskriver gudstjenesten som virkelighetsnær. Folk kom og hilste, og snakket med henne, og hun ble invitert på kaffe. Det var godt å være i kirken og jeg likte kirkerommet forteller hun.

Videre spør jeg om hvem eller hva som bidro til at hun fortsatte å gå i Metodistkirken?

«Folk var jo så blide, glade og imøtekommende. Det var lett å bli kjent med folk, uansett alder. Noen av de eldre kom alltid og spurte hvordan jeg hadde det. De så meg og godtok meg.» Selvsagt kunne det være litt vanskelig med språket i begynnelsen, men fordi hun hadde venner i kirken som snakket hennes språk gikk det forholdsvis greit. I tillegg ble hun ganske raskt invitert både på middag og kaffe med mennesker i menigheten. Hun sier: «Det var noe med hele atmosfæren og fellesskapet som gjorde at hun følte seg hjemme.»

Hvordan opplever du menighetslivet spør jeg? Hun forteller at hun opplever at fellesskapet er bra og at hun omgås alle. «Jeg liker spesielt liker gudstjenestene, og at det er plass til barna i gudstjenesten. De kan få bevege seg, og ting er ikke så strengt som jeg opplevde det i min barndom.» Likevel savner hun et bedre tilbud for barn og unge. Hun synes undervisning og trosopplæring er viktig for barna. De er døpt i menigheten og derfor har vi et ansvar for å lære dem opp i kristen tro. Hun savner også bibelklasser for voksne og forteller hvordan dette foregikk i hjemlandet. Det er ikke alltid hun kan delta på samlinger i kirken fordi hun har en jobb som er krevende, og familielivet krever også sitt. Likevel er hun ikke i tvil om hvor hun

hører til. Identiteten og tilknytningen til menigheten oppleves som veldig sterk. «Dette førte jo til at jeg for noen år siden gikk inn som medlem i full forening.»

Da jeg så spør henne om det var forholdet til andre mennesker som gjorde at hun fortsatte forteller hun at det nok var det i begynnelsen, men nå har hun en egen identitet i menigheten. Nå er mange i menigheten hennes nærmeste nettverk utenfor familien.

På mitt siste spørsmål om det var en spesiell sak som gjorde at hun fortsatte forteller hun at nå er hun medlem i full forening, og til dette knytter det seg både rettigheter og plikter. Barna er også døpt der og derfor føler hun et ansvar for å knytte dem til menigheten.

4.2 Kvinne i 50 årene fra Øst – Europa.

Kvinnen har en kristen bakgrunn fra majoritetskirken i hjemlandet. Jeg spør henne hvordan hun opplevde sitt møte med Metodistkirken? Hun forteller at hun ble positivt overrasket. Før hun kom til Norge hadde hun ikke kontakt med andre trossamfunn og hadde vel en opplevelse av at det kunne være litt skremmende. Hun visste lite om andre kristne trossamfunn og derfor var hun skeptisk, og visste ikke helt hva hun kunne vente seg. «Jeg var litt redd, tenk om jeg hadde rotet meg bort i en sekt». Hun ble invitert av en i menigheten til et diakonalt tilbud som rettet seg spesielt mot innvandrerkvinner. Hun kjente ingen, men ble fort klar over at her var hun velkommen. Ikke minst var hun glad for at her fikk hun trene på å snakke norsk, og forstå litt mer av norsk kultur. Det tok ikke lang tid før hun kjente at hun kunne slappe av og bare være seg selv. Ingen forsøkte å presse på henne noen ting. Hun opplevde å få være seg selv.

Hvem eller hva bidro til at du fortsatte å gå i Metodistkirken? Det er hyggelig og god stemning på de samlingene hun går til forteller hun. Dessuten har hun nå blitt kjent med mange og gjennom disse bekjentskapene har hun også fått jobb, noe hun er takknemlig for. I det diakonale tilbudet hun deltar har hun fått mye kunnskap hun ikke fikk på norskopplæringen. «Her snakker vi om mange ting vi ikke lærer på skolen. Jeg har til og med lært hvordan jeg kan handle billig, og hva det lønner seg å gjøre når jeg søker jobb. Det var kvinner her med samme fagbakgrunn som meg, og som kunne være referanser. Jeg har lært så mye.» Kunnskap hun synes er viktig dersom hun skal forstå det norske samfunnet. Hun opplever at hun kan spørre om hva som helst, men også at hun kan få bidra for andre.

Jeg spør hvordan hun opplever menighetslivet? Hun tenker seg litt om og spør om hva jeg mener med det. Jeg forteller henne at hun jo kjenner flere av de tilbudene menigheten har, og om hun kan si noe om det. Når hun ikke er medlem eller går fast i kirken, synes hun det er vanskelig å svare på det, men forteller at hun setter stor pris på kveldsbønnen i etterkant av det diakonale tilbudet. «Det er godt å være der, og gir tid til å reflektere over livet og ha en stille samtale med Gud.» Spesielt setter hun pris på at det blir lagt til rette for en internasjonal sammensetning av de som deltar. Hun beundrer menigheten for at de gir rom for at folk får være seg selv med sin tro og kultur og ikke presser sine meninger på noen. Det gjør henne også selv mer åpen for hva kirken står for, og hun forteller at hun har brukt tilgjengelige brosjyrer for å lære mer om Metodistkirken, og har blitt mer nysgjerrig på en kirke som gir rom for alle slags mennesker. «Jeg har lest alle brosjyrer om kirken som jeg har funnet her om kirken.» I tillegg har hun hatt gode samtaler med presten og andre i menigheten som hun har møtt gjennom det diakonale tilbudet.

Var det forholdet til andre mennesker som gjorde at du fortsatte spør jeg? Til å begynne med kom hun fordi hun syntes det var hyggelig, og fordi hun fikk mulighet til å praktisere norsk. Hun måtte selv betale for norskkurs og ville derfor skaffe seg så mye trening som mulig. Etter hvert har dette endret seg. Nå er det like mye fordi hun har venner her og kjenner mange, og fordi hun kan være med å hjelpe til. «Vi har også hatt noen utfordringer med helsen til et familiemedlem og her fikk jeg hjelp til å forstå hvordan det norske helsevesenet fungerer.»

På mitt spørsmål om det var en spesiell sak som gjorde at hun fortsatte svarer hun at det ikke var en spesiell sak, men et spesielt tilbud. Det diakonale tilbudet har gitt henne mange venner og bekjente og hun trives godt der. Hvis hun ikke kan komme en uke oppleves det som et savn. Hun forteller også at hun synes det er positivt at man ikke bare har hatt fokuset på de kvinnene som kommer til dette tilbudet, men også hjelper dem til å se utenfor seg selv. Hun uttrykker at dette er hjelp til selvhjelp. I stedet for bare å sitte og kjenne på egne utfordringer kan vi også få bidra til å hjelpe andre. (I dette tilbudet har man strikket babytepper og luer til et afrikansk sykehus).

4.3 Kvinne i 30 årene fra Asia.

Kvinnen kom som flyktning og er muslim. Jeg spør henne hvordan hun opplevde sitt møte med Metodistkirken. Hun forteller at da hun hørte om tilbudet i kirken bodde hun på et asylmottak. Vennen hennes hadde vært på det diakonale tilbudet kirken ga til innvandrerkvinner, og anbefalte henne å gå dit. Hun fikk også en skriftlig invitasjon (flyer). Der ville hun treffe hyggelige mennesker. Hun var mye alene i den tiden og veldig bekymret for familien sin i hjemlandet. Hun beskriver en periode med mye psykisk belastning og mange tanker det var vondt å gå alene med. Da hun kom til kirken møtte hun mange hyggelige mennesker, og ettersom hun bodde rett ved kirken opplevde hun å møte folk på gata som hun kjente igjen, og kunne hilse på og prate med. Hun snakker godt engelsk og kunne derfor også gjøre seg forstått før hun kunne snakke norsk. Det å bli invitert ga henne en følelse av å være inkludert i noe. «Før hadde jeg jo en viktig jobb, nå hadde jeg ingenting. Ikke familien min, og heller ikke jobb. Det var vondt og vanskelig.» Hun fikk også høre av andre på mottaket at hun var blitt spurt etter når hun engang imellom ikke kunne komme. Vi snakker litt om at dette jo er i en kirke og hvordan hun opplevde det som muslim. For henne har det ikke vært noe problem. Alle hun har møtt har vært profesjonelle i forhold til det, og akseptert henne og de andre muslimene som kommer for det de er. Hun sier: « Vi er jo alle mennesker og har vår egen verdi.» Hun erfarer også at hennes egen åpenhet for kristne har blitt mye større. Hun opplever at hun også selv har forandret seg mye etter at hun kom til Norge som følge av dette. «De eneste kristne jeg hadde møtt før var soldater eller helsepersonell. Nå kjenner jeg helt vanlige mennesker.»

På mitt spørsmål om hvem eller hva som gjorde at hun fortsatte gir hun uttrykk for at det var fordi hun likte seg så godt. Folk kom og snakket med henne, så henne og hun følte seg trygg. Det er godt å være der. Det var alltid noen som hadde tid til å snakke med henne. Hun opplevde den første tiden i Norge som veldig vanskelig. Selv om hun snakket engelsk var det mye hun ikke forsto, spesielt i kommunikasjonen med det offentlige. Papirer hun fikk var skrevet med et vanskelig språk. Det fikk hun hjelp til å forstå. I tillegg hadde hun mange bekymringer for familien som var igjen i hjemlandet. Hun var mye redd for dem. I kirken møtte hun mennesker som hadde tid til å lytte og snakke med henne om det. Hun brukte også muligheten hun hadde til å snakke med presten alene. «Det var veldig godt. Når jeg gikk fra de samtalene følte det som alt lettet. De andre på mottaket hadde sine egne problemer, så jeg ville ikke snakke med dem.» Hun forteller også hvor godt det var å erfare at alle delte gleden

med henne når situasjonen løste seg. «Nå kommer jeg ikke så mye fordi jeg har behov for det, men fordi jeg trives og savner det hvis jeg ikke får kommet en uke.»

Når jeg spør henne hvordan hun opplever menighetslivet må jeg forklare litt hva jeg mener. Hun opplever at det er litt begrenset hva hun vet fordi hun først og fremst deltar i det diakonale tilbudet, og det opplever hun som veldig positivt. Hun har vært i kirkerommet bare et par ganger. Blant annet i forbindelse med jul. Da tolket hun til arabisk når presten forklarte om julekrybben. Det satte hun pris på for Jesu fødsel står det også om i Koranen, men fortellingen er litt annerledes. «Jeg fikk fortelle de muslimske kvinnene den kristne historien, og så fortalte jeg den muslimske historien på engelsk og presten tolket for meg. Da følte jeg vi gjorde noe sammen. Det var fint.»

Et par ganger har hun vært i kirken og tent lys i lysgloben. Første gangen gikk hun sammen med en annen muslimsk kvinne. Hun forteller at det ikke er uvanlig at kvinner i Midt – Østen går i kirken og tenner lys når de ønsker barn, eller er gravide. «Det er på grunn av det som skjedde med Maria» forteller hun. Den andre gangen gikk hun dit alene fordi det var så stille og godt der. «Jeg måtte flykte fra mannen og barna mine på grunn av jobben og posisjonen min. Det gjorde veldig vondt å føle at jeg hadde satt dem i fare. Jeg ble veldig glad for at jeg kunne skrive alle bekymringene på en lapp og legge i bønnekrukka. Jeg ba presten om å be for det. Nå har jeg hele familien her. Jeg er så takknemlig.»

Hun forteller at mange av de muslimske kvinnene som kommer til dette tilbudet er positivt overrasket over hvordan de har blitt mottatt. Dette har de snakket om, og forteller det gjerne til andre. Her er det ingen forskjeller, alle er verdifulle og blir snakket med, og får hjelp hvis det er noe de lurer på. De kan være seg selv. «Det er vanskelig å komme til et nytt samfunn. Det er ikke bare språket som er annerledes, men alt.» «Det tar tid å forstå språket, men alt det andre, som bevegelser, kroppsspråk, organisering av samfunnet, kvinners rettigheter og muligheter. Alt er annerledes.»

Da jeg spør om det var forholdet til andre mennesker som gjorde at hun fortsatte forteller hun at hun savner det hvis hun ikke får kommet en uke. Det er litt mer travelt nå fordi hun er i praksis også, men forsøker så godt hun kan å komme for det er så trivelig. Dessuten forteller hun hvordan hun med stolthet kunne introdusere datteren sin når denne kom til landet. Hun opplevde at alle hadde følt med henne i en vanskelig situasjon, og nå var virkelig glade for at det hadde løst seg.

Til slutt spør jeg henne om det er en spesiell sak som gjorde at hun fortsatte. Hun har blitt kjent med flere norske damer, spesielt etter at hun selv begynte å snakke norsk. Derfor setter hun veldig pris på å være der. Dessuten tok alle godt vare på henne når hun var veldig bekymret for familien sin. Nå oppmuntrer hun andre innvandrerkvinner hun møter i skole eller praksissammenheng til å komme. Hun opplever også at hun lærer ting sammen med de norske kvinnene fra menigheten som hun ikke lærer på skolen/introduksjonsprogrammet.

4.4 Kvinne i 50 årene fra det amerikanske kontinent.

Denne kvinnen er kristen og kjenner metodistkirken fra før. På mitt spørsmål om hvordan hun opplevde sitt møte med Metodistkirken forteller hun med stolthet at hun var metodist i 3. generasjon i sitt hjemland. Da hun giftet seg med en norsk mann og flyttet til sitt nåværende hjemsted var det naturlig for henne å oppsøke Metodistkirken. Hun opplevde at de begge to ble godt mottatt i menigheten. «Den gangen var det mange flere i kirken i alle aldre, og vi fikk fort mange venner og mange å prate med.» Til å begynne med måtte mannen hennes oversette det som ble sagt, men hun likte seg i gudstjenesten for salmene og sangene kjente hun igjen. «Jeg kjente et fellesskap med en gang» forteller hun.

Hvem eller hva bidro til at du fortsatte å komme spør jeg? Da sier hun med et smil at det er først og fremst fordi hun er metodist. Dessuten oppleves også fellesskapet med venner som positivt. Hun opplever at det har vært mange endringer de siste årene. Menigheten byttet i en periode prester ofte, og det ga menigheten ekstra utfordringer. «For flere år siden opplevde jeg en personlig tragedie og det er tungt å fortelle sin historie på nytt og på nytt i samtale med nye prester.» Mangel på kontinuitet mener hun også kan forklare at det har blitt færre som kommer. Hun vet ikke helt hvorfor det er slik, men gir uttrykk for at det er trist. Vi snakker litt sammen om dette og hva som kan føre til at endringene kan vendes til noe positivt.

Jeg spør henne videre hvordan hun opplever menighetslivet? Hun bruker litt tid på å tenke seg om og sier: Jeg savner utfordringer. Ikke praktiske utfordringer, men åndelige. Undervisning som gir meg noe å tenke på og reflektere over.» Hun har lenge vært med i bibelgruppe, men synes ikke hun får så mye ut av det. «Da er ofte utgangspunktet en eller annen bok eller opplegg for samtale.» Det hun savner beskriver hun ved å fortelle hvordan det var i hjemlandet. Der hadde presten egen bibelklasse (søndagsskole for voksne) hver uke. Da var det undervisning bok for bok i bibelen. Det savner hun. «I Norge snakker man mer sammen

og stiller mer spørsmål. Jeg får liksom ikke så mye ut av det. Det blir så mye meninger og følelser.» Det har vært et par bibel seminarer i menigheten de siste par årene og dette opplever hun at hun har fått mye ut av. «Det skulle bare vært mer av det.»

Gudstjenestene er hun veldig fornøyd med, men skulle ønske det ble sunget mer. Det oppleves positivt å synge sammen. «Det skaper fellesskap, men så er jo jeg spesielt glad i å synge da» sier hun.

Var det forholdet til andre mennesker som gjorde at du fortsatte spør jeg? Både ja og nei svarer hun. Som metodist føler hun på en forpliktelse i forhold til det, men vet heller ikke hvor hun skulle gått ellers. Dessuten er hun veldig takknemlig overfor menigheten og det fellesskapet hun har der. «For meg ville det føles unaturlig å gå et annet sted. Jeg er med i et kor i Den Norske Kirke, men det er ikke min menighet.»

På mitt siste spørsmål om det var en spesiell sak som gjorde at hun fortsatte, svarer hun at det var det også. For noen år siden opplevde hun en personlig tragedie. Hun forteller hun om hvordan menigheten tok vare på henne, og hvordan de tok ansvar for alle praktiske ting når hun hadde det veldig vanskelig. Dette ble opplevd som om menighetene bar henne i den perioden. «De gjorde alt for meg» forteller hun. De var der da hun behøvde dem som mest. Hun forteller også at hun da var veldig sårbar og hvordan hun da valgte å bruke en kvinne i menigheten som sjelesørger fram for presten. Det var vanskelig også språkmessig. Det å skulle uttrykke sorg og smerte på et språk man ikke kan så godt var utfordrende. Likevel opplevde hun å få hjelp ved at menigheten tok vare på henne. De kjørt og hentet henne til samlinger, og bare var der for alt hun trengte. «Jeg er så takknemlig for det. Det knyttet meg enda tettere til menigheten.»

4.5 Kvinne i 20 årene fra Asia.

Intervjuet forgår med tolk i reserve (som vi fikk lite bruk for). Hun ble kristen i landet hun kom fra, men har sin bakgrunn i en annen religion. På mitt spørsmål om hvordan hun opplevde sitt møte med Metodistkirken forteller hun at en norsk kristen venn av henne hadde hørt om det, og inviterte henne med. Hun stråler over hele ansiktet, og forteller at hun ble veldig glad da hun ble invitert. Hun opplever glede over fellesskapet, alt hun lærer og omsorgen hun møter. Hun forteller om en vanskelig tid før hun kom til Norge. Etter over 15 år i flyktningleir var det godt og endelig å få framtiden på litt plass. Likevel var det mange

endringer på en gang. Ny tro, nytt land, lite barn og kunne ikke språket. I tillegg hadde hun fått lite skolegang i flyktningleiren. Hun forteller at hun ble kristen i flyktningleiren og hadde fellesskap i en liten kirke der. Vi snakker en del om dette, og jeg forstår at dette har betydd veldig mye for livet hennes. Da hun kom til Metodistkirken kjente hun igjen noe av det fellesskapet.

Hvem/hva bidro til at du fortsatte å gå i Metodistkirken?

Hun forteller om opplevelsen av tilhørighet, og glede over å kunne praktisere norsk, lære håndarbeid. «Håndarbeid har jeg også glede av når jeg er alene. Dette hjelper meg mye i hverdagen. Dagene og kveldene kan bli lange, for jeg er mye alene.» Hun setter pris på at de eldre har tid og tålmodighet til å lære bort dette.

Jeg spør henne videre om hvordan hun opplever menighetslivet. Hun forteller at hun har ikke så god oversikt over alt som skjer, men er der på en samling fast hver uke. Dette opplever hun som godt. Her får hun fred og ro og tid til å be. Når man kommer til et nytt land og mye nytt skal forstås, og det kan føles som mye kaos forteller hun. «Jeg kan bli litt sliten og forvirret av alt mennesker prøver å forklare meg.» Hun forteller også hvor mye det har betydd for henne å bli kristen. «Før var jeg mye redd og nervøs, men jeg opplever en annen ro nå.» I kirken opplever hun at hun kan kjenne denne roen i kroppen. Det er trygt og godt.

Jeg spør om det var forholdet til andre mennesker som gjorde at hun fortsatte? Hun forteller at det var medvirkende. Hun forteller om hvordan hun for ett års tid siden opplevde et stort traume i livet da datteren døde i en ulykke. I etterkant av dette merket hun hvordan kvinner i menigheten så henne, og hadde omsorg for henne. På den tiden snakket hun ikke så mye norsk, og det var smertefullt og ikke kunne uttrykke denne sorgen til mennesker hun forsto brydde seg om henne. «Til å begynne med følte jeg meg helt lammet, og klarte ikke gjøre noen ting.» «Det var godt å gå på samlingene i kirken. Der kunne jeg få gråte og slippe ut litt av sorgen bit for bit.» Det kunne være sanger, eller tekster, noen presten sa (som ble tolket), eller noen ganger bare det å få være i kirkerommet som utløste dette. Dette opplevde hun som positivt og har hjulpet henne mye. «Damene her i kirken har vist meg omsorg og forståelse gjennom å gi meg en klem, et klapp på skulderen og andre tegn som gjorde at jeg tenkte at de deler smerten med meg, selv om vi ikke kunne snakke om det.» Hun har også hatt hjelp av venner som kunne hennes språk. «Det at det ble laget minnestund for datteren min med en gang vi startet etter sommerferien var veldig fint. Jeg hadde det veldig vondt da, men opplevde det som veldig fint.»

Var det en spesiell sak som gjorde att du fortsatte spør jeg? Hun forteller at det ikke var bare det, men også det at hun fikk være med å bidra til at andre kunne få det bedre. «Jeg er så takknemlig for all omsorg jeg fikk. Da vi fikk tilbud om å være med å strikke til sykehuset i Afrika tenkte jeg at det kunne jeg være med på for å vise takknemlighet.» Det var godt å kjenne at hun fikk bidra med noe hun etter hvert hadde blitt flink til (strikking). «Jeg fikk være med å overlevere det, og det ble jeg glad for.» Det ga henne også en god følelse å se hvor godt dette ble mottatt. Hun gruet seg til å komme tilbake etter tragedien hun opplevde, for før dette skjedde hadde hun hatt så gode opplevelser der. Imidlertid opplevde hun at den frykten var ubegrunnet. Nå opplever hun en stor grad og tilhørighet til fellesskapet og ønsker og utforske mer hva kirken står for.

4.6 Rapport fra møtet med tre kvinner i en annen metodistmenighet.

To er fra Asia, 1en er fra Afrika, alle er kristne om enn fra ulike sammenhenger.. De har alle en botid i Norge fra 2002-2004. I samtalene snakket vi om de samme spørsmålene som fremkommer i intervjuguiden. De forteller at de ble invitert av mennesker de møtte fra menigheten. På mitt spørsmål om hvordan de opplevde sitt møte med Metodistkirken forteller en at hun er kristen, og i sitt hjemland var vant til å gå i kirken på søndagen. En eldre dame fra Metodistkirken hadde vært på asylmottaket for å besøke en annen, men hun hadde også invitert denne kvinnen. Da hun kom til det lokale asylmottaket var hun på leting etter en kirke. Sammen med et annet par gikk hun noe skeptisk inn i kirken. Hun ble hilst på med en gang og da hun fikk se det store Jesusbildet(altertavlen) slo hun seg til ro. Da var jeg hjemme forteller hun. Det var mange gamle der, men de var så glade for å se meg. De var varme og hyggelige og inviterte meg på middag og kaffe. Til å begynne med forsto jeg ikke hva som ble sagt, men det var bare godt å være der. Denne varme mottagelsen bekrefter også de to andre.

Når vi snakker om hva som bidro til at de fortsatte å komme forteller de at det var så mange likheter til deres egen bakgrunn. Selv om det er forskjeller også, og ting de savner oppveies dette av at menigheten tok så godt vare på dem. «De ble som familien min.» forteller en. Det var så trygt og godt. «Selv en gammel mann som da satt i rullestol trykket meg godt i hånda.» Etter hvert har de blitt kjent med alle og blitt involvert i menighetens arbeide. Det oppleves som deres menighet nå. De forteller med stolthet at flere av barna deres nå er konfirmert der.

En forteller om hvor positivt hun opplevde at menighetens praktiske og konkrete hjelp viste henne Guds kjærlighet. Hun forteller at hun var overrasket at det var så mange gamle der, men disse var til gjengjeld snille og varme. På norskopplæringen hadde de fått høre at norske eldre kunne være litt skeptiske til innvandrere, men hun opplevde det helt motsatt. De tok i mot både henne og familien med åpne armer. Hun snakket allerede norsk, men var veldig glad da det ble lagt inn engelsk tekstlesing i gudstjenesten. Mannen min fikk lese teksten, eller den kom opp på tavlen forteller hun. Det gjorde at det var lett å følge med. Mange av sangene kunne hun melodien til og det ga en god hjemmefølelse. Noen i menigheten fikk hun tettere kontakt med enn andre, men de ble til gjengjeld som familie. Hun og familien ble invitert hjem til noen på julaften, og når familien måtte flytte til et annet hus stilte hele menigheten opp for å hjelpe dem. Dette uttrykker hun stor takknemmelighet for. «We didn't know them that well at the time, but they came with tractors and hangers and just did it. They just moved all our stuff! I never expected that. I'm so greatfull. Another time we didn't have any money or any food. Hun forklarer omstendighetene rundt dette, og sier: "Suddenly the pastor came at the door with to bags full of food. A gift from one of the old ladies. How did she know? God is good! We prayed, and he heard us.» Hun smiler over hele fjeset når hun forteller dette. Dette styrket hennes tilhørighet til menigheten.

Når vi snakket om deres opplevelse av menighetslivet trekker de fram noen ting som er annerledes enn de er vant til fra sin bakgrunn. I deres hjemland var det i hovedsak messe/gudstjeneste på søndag og ikke så mange andre aktiviteter som det er i Norge. Det kommer også fram et ønske om mer bibelundervisning både for barna hennes og for voksne. Det er viktig for å bygge en kristen identitet. De forteller videre at menigheten har bibelgrupper, men synes de får lite ut av det. Det reflekteres litt rundt dette og det gis uttrykk for at dette kanskje kommer av at de ikke helt forstår eller er vant til slik dette gjøres i Norge. Kvinnene fra Asia blir ivrig når de snakker om dette og forteller at der de kommer fra hadde presten bibelklasser. Denne undervisningen var nok en mer autoritær undervisning enn man er vant med i Norge. De vil gjerne ha undervisning og vil at barna skal få undervisning. De forteller at flere av deres barn har fått konfirmasjonsundervisning og nå er konfirmert. Dette var ikke vanlig i deres kirkelige bakgrunn. De forteller også om utfordringer de erfarer i forbindelse med nattverden. De skulle ønske at det var oftere nattverd fordi de ikke er vant til å gå til nattverd når de har menstruasjon, og hvis dette kolliderer blir det lenge mellom hver gang. Videre forteller de at det oppleves mer positivt når det brukes ordentlig brød i

nattverden. En sier: «Jeg synes ikke jeg får det samme ut av nattverden ved bruk av oblater. Det er som trekkpapir.»

I slutten av samtalen kommer de inn på at det har vært mange endringer de siste årene. Dette har vært vanskelig. De har fra før vært igjennom så mange endringer på noen få år, og forteller at de har opplevd menigheten og presten som en stabil faktor i hverdagen.

Noen av de gamle de var blitt glad i er døde, og noen av de yngre har flyttet. Det er et savn. «Det var liksom familien vår» sier en av dem. Videre forteller de at det er vanskelig å bytte prester. Først hadde de en i mange år og så kom det tre i løpet av kort tid. Den ene kjente hun fra før og var glad for det, men så måtte denne flytte. Det har vært vanskelig, for man må venne seg til nye hele tiden. Men også det å fortelle sin historie til nye hele tiden oppleves som en utfordring. En av dem forteller at de har hatt mange utfordringer i forbindelse med sine asylsøknader. Det å ha en prest å snakke med, og be sammen med i denne perioden var betydningsfullt. Det er vondt og vanskelig når den relasjonen må brytes opp. Og man må starte på nytt.

Kapittel 5. Analyse og drøfting

Avhandlingens problemstilling er: **Hva kjennetegner innvandrerkvinnens møte med Metodistkirkens gudstjenestelig og diakonal virksomhet i relasjon til deres egen identitet?**

I dette kapittelet drøftes resultatet av analysen innenfor rammen av den utvalgte teori og det materiale som er presentert tidligere i avhandlingen.

Målet med undersøkelsen har vært å forstå og tolke dette aktuelle fenomenet på best mulig måte. Dybdeintervjuene har blitt gjennomført på bakgrunn av individenes egne erfaringer, i en til en situasjon med en intervjuguide som utgangspunkt. Spørsmålene har vært åpne, slik at respondentene har kunnet uttale seg fritt om temaene.⁶¹

I analysen av disse fem intervjuene er det interessant å legge merke til at det er flere fellesnevner. Selv om det benyttes ulike ord eller beskrivelser er det en korrelasjon mellom ord, uttrykk og beskrivelser som leder fram til at de har blitt plassert innenfor forskjellige temaer i drøftingen. I dette bildet vil også rapporten fra intervjuet med de tre kvinnene i en annen menighet tas med i betraktningen. I dette kapittelet vil jeg drøfte disse fellesnevnerne opp i mot den teorien som er angitt i kapittel 3. Det har også i undersøkelsen kommet fram et par uventede fenomener som jeg ikke er relatert til teorien, men jeg vil drøfte det opp i mot bakgrunns materialet. Innholdet i dette kapittelet er systematisert ut fra temaene i spørsmålene som jeg stilte informantene for å finne svar på hva som kjennetegner innvandrerkvinnens møte med Metodistkirken. To av dem har hatt sitt første møte med Metodistkirken gjennom gudstjenesten. De resterende gjennom kirkens diakonale tilbud. Kvinnene som er referert fra en annen menighet har erfart sitt første møte med Metodistkirken via gudstjenesten.

De representerer en god blanding av religiøs bakgrunn. Dette danner også deres bakgrunn og forventning til en menighet. Begrepene er samlebegreper for svar og utsagn som gikk igjen i respondentenes svar. I en kvalitativ undersøkelse er målet å kunne analysere de komplekse sammenhenger og relasjoner og øke informasjonsverdien og skape grunnlag for en dypere og mest mulig nyansert forståelse av det fenomenet som studeres. I analysen av intervjuene kom

⁶¹ Gripsrud G, Olson U.H, Silkoset R 2010, s.40

det fram noen uventede fenomener. Spesielt understreket de hvilken betydning de eldres imøtekommenhet hadde hatt. Det kom også fram en sårbarhet i forhold til endringer i relasjoner. Dette gis derfor plass i drøftingen. Jeg har valgt ut personer som er informative og som har erfaring med Metodistkirken over tid og har reflektert over deres møte med kirken. Det er særlig følgende fellesnevnerne som vil besvare problemstillingen:

5.1 Invitasjon

5.2 «Å komme hjem»

5.3 Eldre i menigheten

5.4 Kommunikasjon

5.5 Tradisjonsutveksling

5.6 Tilhørighet, tross forskjeller

5.7 Frykten for det ukjente - leting etter trygghet

5.1 Invitasjon

Det beskrives i undersøkelsen at kvinnene først og fremst har blitt *invitert* til kirken av bekjente. Invitasjon = Å be /spørre noen om å innfinne seg på et visst sted til en viss tid. Det er en forskjell på hvorvidt man blir invitert til gudstjeneste eller til et diakonalt tilbud. Til gudstjeneste har de først og fremst blitt invitert av mennesker de kjenner eller har møtt. Til et diakonalt tilbud har man fått skriftlig(flyer) invitasjon/informasjon og har da spurt om en eller flere venner vil være med. De som ikke kjente til Metodistkirken fra før kom til kirken med en viss skepsis. En uttrykte at hennes egen kirkelige bakgrunn var grunnen til dette. Der var hun oppdratt til at det var bare hennes eget trossamfunn som var det rette. Når man kommer ny til et land eller en by kjenner man ingen. Er man heldig har man kanskje med seg nærmeste familie. Utover dette er nettverket lite eller fraværende. Det begrenser plutselig hverdagen betraktelig. Opplevelsen av ensomhet blir for en del påtrengende. Å bli invitert til noe gir en følelse av å være inkludert. Alle kvinnene forteller at de ganske raskt etter at de kom til Norge og denne byen enten ble invitert eller fant sin plass i menigheten. Dette viser at det er ganske sterke «pull – faktorer» i dette miljøet som nå har blitt kjent og formidlet. De samme faktorer

som Richard Bilborrow⁶² presenterer i forhold til migrasjonsteori blir her gyldige i miniformat. Imidlertid ser vi også at sosiologiske forhold som nettverk og sosiale forbindelser også spiller inn. Deltakerne blir gjort og gjør seg selv til deler av og inngår i helheten. Dette gir dem ikke bare en opplevelse av integrering, men inkludering. Slik inkludering beskrives i sosiologisk forstand går det ut på å fjerne barrierer for deltagelse og å skape like muligheter for alle individer og grupper.⁶³

Metodistkirkens motto «Åpne hjerter – åpne sinn – åpne dører»⁶⁴ peker på en Gud som viser og gir menneskene sin nåde. Han er til stede i *alle* menneskers liv og tilbyr menneskene en relasjon med seg. Responsen fra intervjuobjektene tyder på at Metodistkirken har tatt dette på alvor og gjennom de relasjonene som bygges erfarer de nettopp Guds nåde og kjærlighet. Menigheten ønsker å være en kirke med åpne hjerter, åpne sinn og åpne dører. Åpne hjerter som viser verden Guds kjærlighet ved å dele den med andre. Åpne sinn som møter mennesker som tenker annerledes, med respekt og åpenhet. Åpne dører som ikke bare inviterer mennesker inn i fellesskapet, men også setter menigheten i en tjeneste for verden rundt seg.

5.2 «Å komme hjem»

Alle respondentene i undersøkelsen ga uttrykk for at deres første møte med Metodistkirken var positivt. Ord som «å komme hjem», «trygghet», «å bli sett» og «hjelpsomhet» gikk igjen. De opplevde at det var godt å være i kirken og i fellesskapet. Dette opplevde også kvinnene som kom til diakonale tilbud. Det er mange som forbinder hjem bare med familie, og det er ikke så underlig fordi det er det de fleste av oss har erfaring med. Der er mor, far og søsken. For de fleste ligger det i ordet hjem også trygghet, omsorg, hjelp, tilhørighet og å bli sett og regnet med.

Å bli kommet i møte på en enkel måte, og uten forventning om lange samtaler var godt. Et smil, en hånd, og uttrykk for at man var velkommen var enkle og imøtekommende handlinger som ikke ble opplevd som overveldende, men som inkluderende. Flere hadde også ganske raskt blitt invitert hjem til noen enten på kaffe eller middag. Spesielt ble dette uttrykt av kvinnene i bakgrunns materialet. «I kirken er vi ikke fremmede – vi er hjemme» var et utsagn

⁶² Bilborrow R. http://wilsoncenter.org/sites/default/files/Report_8_Bilborrow_article.pdf

⁶³ <https://snl.no/integrering>

⁶⁴ <http://www.metodistkirken.no/hoved/om>

som kom fra en av kvinnene i bakgrunns materialet. I kirken var hun ikke et kasus, klient, objekt eller elev. I kirken og menigheten fikk hun bare være et menneske med hele seg. Også den muslimske kvinnen kjente en åpenhet i sitt møte med Metodistkirken. Som hun sier: «Vi er jo alle mennesker og har vår egen verdi.» Flere kommenterer også kirkerommet som gjenkjennbart. Før de forsto språket kunne de likevel få en opplevelse av å ha vært på gudstjeneste.

I Migrasjonsteorien finner man at migrasjon på ingen måte alltid er individets eget valg. En kan bli tvunget til å flytte på grunn av statlig ekspropriering eller evakuering, og voldelig utdriving som krig, og krigslignende tilstander. Slik er også bakgrunnen til kvinnene i undersøkelsen. Noen har hatt tid til å overveie sin situasjon, og veie for og i mot. Det har først og fremst sin bakgrunn i den økonomiske og sosiale situasjonen de erfarte i hjemlandet eller privat. Andre har vært nødt til å flykte på grunn av krig og forfølgelse.

Som nevnt i avhandlingens teori om migrasjon er en tradisjon innen migrasjonsteori at hvert enkelt individ avgjør å migrere ved å vurdere såkalte «push & pull» faktorer. Push-faktorene er de negative faktorene som «dytter fra seg» folk og dermed fører til ut-migrasjon, mens pull-faktorene som er positive, «drar til seg» folk og fører dermed til inn-migrasjon. Med et åpent arbeidsmarked i Europa ser man at mange vurderer sine muligheter for å skape seg bedre sosiale og økonomiske vilkår.⁶⁵ Når de i tillegg erfarer at de ønskes velkommen, bygger relasjoner og kjenner seg hjemme styrkes tilknytning og tilhørighet i det nye hjemlandet. Bakgrunnen til migrasjon er i følge Brochmann mer sammensatt enn som så og ofte dominerer de samfunnsmessige forholdene som gjør at migrasjon sees som nødvendig og eller attraktivt for den enkelte.⁶⁶

Andre har blitt kastet ut i en flukt på grunn av krig vold og forfølgelse. De har reist fra det som var hjem, familie og nettverk. Røttene har blitt revet opp med jorden og det oppleves utfordrende å skulle sette ned røtter i et nytt landskap. Når de bruker ord og uttrykk «som å komme hjem», trygghet, å bli sett, og hjelpsomhet med mere i sin beskrivelse av møtet med Metodistkirken er dette slik jeg forstår det også uttrykk for at dette møtet har hjulpet dem til både ivareta og å nyskape sin identitet. Hvor ellers kan man være seg selv – om ikke hjemme? Som det beskrives i avhandlingens teoridel om identitet er det ikke bare vi selv som danner

⁶⁵ Brochmann G. 2013 s.68-69

⁶⁶ Brochmann G. 2013 s.68-69

vårt bilde av egen identitet, men også våre omgivelser.⁶⁷ Når man kommer i nye omgivelser har man behov for å klargjøre overfor seg selv sin egen identitet i relasjon til felleskap og omgivelser.

Slik jeg forstår kvinnenens beskrivelse av møtet med Metodistkirken har det vært en positiv faktor i dette. Det de beskriver finner vi i det Berit Okkenhaug sier om at identitet handler om forståelsen av det enkelte menneskes individuelle særegenheter og muligheter i møte med den sosiale virkelighet, og sosiale felleskap som det er en del av.⁶⁸ Det som kjennetegner innvandrerkvinnenens møte med Metodistkirken er at de har fått komme «som de er», og fått muligheter til å utvikle en forståelse av og for det sosiale felleskap de er en del av, ut i fra egne forutsetninger.

5.3 Eldre i menigheten

Et av de uventede fenomenene som kom fram i undersøkelsen var innvandrerkvinnenens relasjoner til de eldre i menigheten.

De fleste av respondentene understreker sin beundring og tilknytning til de eldre i menigheten. Dette går igjen også i forhold til referansegruppen fra en annen menighet. De opplevde at de eldre var imøtekommende og selv om de verken kunne snakke engelsk, spansk eller arabisk forsøkte de på alle måter å gjøre seg forstått. Som en kvinne i bakgrunns materialet fra en annen menighet uttrykte det: «De forsto ikke hva vi sa og vi forsto ikke hva de sa, men vi forsto at vi ikke forsto – og så lo vi».

Armer og ben ble brukt som språkhjelpemidler. Spesielt for de som har kommet som flyktninger ser det ut til at menighetenes eldre har en stor betydning. De forteller om hvordan de har måttet reise fra foreldre og slekt og på mange måter har menighetenes eldre erstattet disse rollene. De har blitt bestemødre, tanter og onkler. Derfor opplever de også en stor sorg når disse dør. Dette var et ganske overraskende resultat. Som kirke har vi ofte et stort fokus på de yngre som ressurs i menighetsarbeidet og mindre fokus på de eldre som ressurs. De eldre gir også selv ofte uttrykk for dette i ulike sammenhenger. De yngre får overta. Dette er vel i for seg et kjennetegn i samfunnet for øvrig. Imidlertid sitter man her på en gullgrube i arbeidet og relasjonene med innvandrere.

⁶⁷ Okkenhaug B. 2002 s.55

⁶⁸ Okkenhaug B. 2002 s.55

Det er en myte at alle gamle er syke og svake personer, som samfunnet ikke har bruk for.⁶⁹ Men fordi vi vanligvis retter oppmerksomheten mot dem som har det vanskelig, blir eldre gjort til en problemgruppe. De møter forventninger om gradvis å oppgi rollen som aktive og engasjerte individer. Det får alderdommen til å framstå som en uønsket livsperiode.

Eldre bør derfor trekkes med i menighetsarbeidet som aktive og ansvarlige deltagere på lik linje med andre aldersgrupper. De fleste er ved god helse, har levd et aktivt samfunnsliv, er godt utdannet og besitter en storkunnskap om tradisjoner og kultur. De eldre har en rik livserfaring og et brennende engasjement som de ønsker å bruke i sin menighet. Det betyr at mange av de eldre kan gjøre og gjør en stor innsats i sin menighet.

Mange innvandrerbarn har vært nødt til å reise fra besteforeldre og andre familiemedlemmer og savner et nettverk utover foreldre. De eldre i menigheten ser ut til å fylle noe av dette savnet. Gjennom kontakt med eldre får yngre generasjoner del i kulturarven. De eldre snakker med barna, forteller om gamle dager, leser osv. Et arbeid som ikke krever fysiske krefter, men visdom, klokskap og erfaring. I vårt norske og vestlige prestasjonssamfunn måler man ofte resultater og effektivitet opp imot alder. I andre kulturer innebærer det å bli eldre at man har opparbeidet, kunnskap, erfaring og skal gis respekt. Også i det diakonale arbeidet erfares denne tilknytningen til de eldre. Her uttrykkes det også beundring for kunnskap – og erfaringsoverføring. Innvandrerkvinnenes erfaring er at de har blitt møtt av langt færre fordommer enn de hadde forventet. Noen av dem arresterer også seg selv i forhold til forventning og fordommer mot norske eldre. De hadde blant annet fått høre i norskundervisning og introduksjonsprogram at norske eldre var skeptiske til innvandrere. Deres erfaringer i menigheten var det stikk motsatte. De opplevde dem som åpne, og inkluderende.

Hvem er de eldre? Alder er et relativt begrep i forhold til hva man sammenlikner med. I forhold til en 10 åring er en 20 åring eldre. I afrikansk kultur omtales jevngamle som «sister» eller «brother», og dersom den ene i en relasjon er eldre omtales denne som «mama» eller «papa» i betydningen høflighet og respekt eller som en ærestittel. De eldre som omtales i denne undersøkelsen er har en antatt alder mellom 65 og 85 år. Dette tilsvarer respondentenes foreldregenerasjon. Mange ser for seg eldre som hjelpetrengende, men det er en dårlig beskrivelse av dagens eldregenerasjon. Vi må se på de eldre i menighetene både som en

⁶⁹ <http://forskning.no/aldring/2008/04/robuste-og-aktive-eldre>

utfordring og en mulighet på samme tid. Det som er en mer korrekt beskrivelse av de eldre i dag er at de er ved god helse, har levd et aktivt samfunnsliv, er godt utdannet og besitter en stor restarbeidsevne. Min erfaring er at de eldre har en rik livserfaring og et brennende engasjement som de ønsker å få brukt også i sine menigheter. Det betyr at mange av de eldre kan gjøre og gjør en stor innsats i menighetene. Det å få følelsen av at noen trenger deg og din kompetanse er et gode for alle, og fører til økt trivsel og mening i hverdagen samt bedret selvfølelse for den enkelte. Det beskrives også i samtalene med referansegruppen, at når disse eldre selv trenger assistanse, hjelp eller omsorg er det godt å kunne være til hjelp, og å kjenne at de selv kan gi noe tilbake og være til nytte. De betyr noe for noen. I forhold til E.B. Taylors definisjon av kultur⁷⁰ er de eldre en stor ressurs i formidling og forståelse av kunnskap, trosforestillinger, kunst, lovregler, moral, skikk og bruk og alle andre ferdigheter og vaner mennesker har ervervet seg som medlemmer av et samfunn. De lever i og med kulturen. De har gjennom et langt liv erfart og tilegnet seg kunnskap som ikke undervises i introduksjonsprogrammet for innvandrere. All den formelle og uformelle kulturelle kunnskapen de er kilde til utveksles i disse møtene. Imidlertid beskrives de eldre i menigheten ikke bare som kunnskapsbærere med også som omsorgspersoner. Ord som varme, åpne og hyggelige går igjen. Alle kvinnene i undersøkelsen har vært nødt til å forlate nære slektninger i hjemlandet, eller de har mistet disse i forkant. Dette er et sår og et savn. Den omsorgen og imøtekommenheten de møter fra menighetens eldre erstatter noe av dette savnet, og gir en opplevelse av tilhørighet og inkludering.

Metodistkirken sier i sine sosiale prinsipper: «Vi erkjenner, omfavner og bekrefter alle personer, uansett opprinnelsesland, som medlemmer av Guds familie.» Det er slik jeg ser det nettopp denne erfaringen innvandrerkvinnene gjør i møte med eldre norske kvinner i menigheten. Uansett hvem de er eller hvor de kommer fra opplever de å bli omfavnet og bekreftet.

5.4 Kommunikasjon

En innvandrer kvinne i bakgrunns materialet ble engang spurt om hva mannen hennes var. «Sånn som han» sa hun og pekte på den lokale presten. Deretter ble hun omtalt som prestekona. Etter to år kom mannen hennes og menigheten fikk seg en overraskelse. Han var

⁷⁰Peter Logan: http://anthro.palomar.edu/culture/culture_1.htm

ikke prest, men bare god og rund! Språk og kommunikasjon kan være vanskelig. I dette avsnittet velger jeg å separere språk og samtale/sjelesorg. Dette fordi slik det fremkommer i intervjuene er ulike elementer. Imidlertid påvirker det hverandre og står derfor i relasjon til hverandre.

5.4.1 Språk

Alle asylsøkere og flyktninger som kommer til Norge har krav/plikt om språkopplæring om enn noe forskjellige krav i forhold til status.⁷¹ Som beskrevet i oppgavens teoridel vil dette innebære at vi i møte med innvandrere opplever ulike nivåer av kompetanse. De fleste av kvinnene i undersøkelsen understreket hvordan det å bli kjent med nordmenn i gjennom kirken har hjulpet dem, og gitt dem muligheter til å praktisere norsk.

Når man i sosiologien beskriver integrasjon både som en prosess, der deltakerne blir gjort og gjør seg selv til deler av helheten, og som den samfunnsmessige tilstanden der deltakerne inngår i et sluttet hele⁷² kan man i deres beskrivelser av sine opplevelser i møte med både kirken og det diakonale tilbudet se at det er nettopp dette som skjer. Ved å oppnå økt kompetanse i språket gjennom samtaler med nordmenn opplever de tilhørighet og ikke bare integrasjon, men inkludering. Jo større denne kompetansen er, jo lettere er det å formidle sin egen historie, dele av sin egen kultur og bakgrunn, og forstå det samfunn og den kultur man nå er en del av. De fikk praktisere norsk uten å bli rettet på og opplevde at alle gjorde sitt ytterste for å forstå. Språket består av mye mer enn ord. Det består også av den nonverbale kommunikasjonen, kroppsspråk, seder og skikker, og mye mer. Dette uformelle språket får man først og fremst innsikt i når man har samkvem og felleskap med nordmenn. Det samme gjelder selvsagt for nordmenn som forsøker å forstå og kommunisere med innvandrere. Seder, skikker, tabuer og tradisjoner påvirker hvordan vi kommuniserer. Muslimske menn håndhilser ikke på kvinner, egyptiske menn sier ikke navnet på sin mor, indere rister på hodet når de sier ja, nordmenn lager lyder som hm, hæ, pøh, noen viser at de setter pris på maten ved å spise opp alt, andre ved å la noe ligge igjen på tallerken osv. Det ene er ikke nødvendigvis mer riktig enn det andre, men det er viktig å vite og forstå i forhold til den kultur og tradisjon man befinner seg i. Denne uformelle kunnskapen opplever flere kvinner at de vet mer om etter møtet med kirken og norske venner der.

⁷¹ <http://www.imdi.no/no/Norskopplaering/>

⁷² Store norske leksikon: <https://snl.no/integrering>

5.4.2 Samtale/Sjelesorg

Flere av kvinnene uttrykker også at de setter pris på «å ha noen å snakke med». I samtaler med prest har ikke religiøs bakgrunn hatt noen betydning, men det har vært en trygghet at det har vært en av samme kjønn. Man kan fortelle om traumer som man ikke har delt med noen, eller dele en sorg det kan være vanskelig å formidle i ord fordi man ikke har ord for det på norsk. Da har den nonverbale kommunikasjonen, eller symbolhandlinger de har fått delta i vært viktig. I teorien understrekes at:

Sjelesorg er en kristen, kulturelt følsom og bevisstgjort form for livshjelp til individer og grupper, utformet innenfor den kontekst som økosystemet representerer og formidlet av den kristne menighet til dens medlemmer og utenforstående som søker til menigheten.⁷³

I intervjuobjektene kontekst opplever de å bli møtt av noen som ønsker å lytte og forstå til deres livserfaringer ut i fra deres livsforståelse, troserfaring og verdensbilde. Dette gir selvsagt utfordringer i den pastorale omsorgen innenfor det kirkelige og samfunnsmessige kontekst man befinner seg, men jeg velger her å ha fokus på konfidentenes opplevelse av disse samtale. Mange flyktninger har erfaringer med tap, overgrep og nedverdiggende behandling. I tillegg kan de ha bekymringer for familiemedlemmer som er igjen i hjemlandet. De opplever savn, stress og ensomhet. Dette øker deres sårbarhet og man er utrygg både på seg selv og andre. Erfaringene til kvinnene i undersøkelsen er at de har blitt møtt med forståelse og omsorg. De har hatt muligheter til både å dele sine erfaringer og slippe opp for sorgen. Denne sorgen kan både være sorg over tap av mennesker, men også over tap av hjemland, historie og kultur. Når i tillegg dette er vanskelig å formidle på grunn av språk barrierer oppleves det godt at noen viser forståelse, omsorg og forsøker å lytte. Man kan oppleve seg litt fortapt i spennet mellom hvem man var og hvem man ennå ikke er. Det er utfordrende å skape balanse mellom det gamle og nye livet. Selv om kultur er noe vi har tillært oss gjennom de tradisjoner, mennesker og miljø vi har vokst opp i smelter det sammen med menneskets personlighet og er medbestemmende i forhold til hvordan vi oppfatter virkeligheten. Som sjelesørger må man også være bevisst hvordan dette samspillet også påvirker egne tanker og handlinger. Utfordringene radikaliseres når konfidentens kultur og tradisjonsbakkgrunn er fremmed for en selv som sjelesørger. For å kunne få en god dialog er det viktig å erkjenne dette. Slik det beskrives av Leif Gunnar Engedals artikkel i «Tidsskrift

⁷³ Engedal L.G. Tidsskrift for Sjelesorg nr.3.2008 s.167

for sjelesorg». ⁷⁴ Som pastor i metodistkirken skal man vise villighet til å forholde seg til og betjene alle mennesker uavhengig av deres, rase, farge, etnisitet, nasjonal opprinnelse, sosial status, kjønn, alder økonomiske forhold eller handicap.

5.5 Tradisjonsutveksling

Tradisjon og kultur henger nært sammen og kunne vært drøftet under ett, men jeg velger å skille det ut for mens man definerer kultur som en helhet som omfatter blant annet tradisjon vil dette avsnittet mer beskrive og drøfte betydningen av konkret tradisjonsutveksling. I bakgrunns materialet beskrives hvordan man i det diakonale tilbudet har fokus på tradisjonsutveksling. Innvandrerkvinnene i undersøkelsen forteller om hvordan de har satt pris på utveksling av tradisjoner. Ikke bare innenfor håndarbeidet som brukes som et hjelpemiddel i denne utvekslingen, men også de religiøse tradisjonene, og mer allmenn kultur og tradisjonsutveksling. I forbindelse med høytidene har man hatt en gjennomgang av hva de ulike helligdagene betyr og innholdet i dette. Dette er ikke lagt opp forkynnende, men informativt. Man har fortalt om jule- og påskepynt, helligdager og hatt nasjonaldagsfeiringer. I 2014 som jo var et år hvor grunnlovsjubileet ble markert ble dette tatt inn i programmet og man snakket om menneskerettigheter og demokrati. I E. B. Taylors definisjon av kultur sies det at kultur er:

Den kompliserte helhet som omfatter kunnskap, trosforestillinger, kunst, lovregler, moral, skikk og bruk og alle andre ferdigheter og vaner mennesker har ervervet seg som medlemmer av et samfunn. ⁷⁵

I lys av en slik definisjon kan man se tradisjonsutveksling. Ved å få mulighet til å bidra og dele av egne tradisjoner både fra innvandrerkvinnenes side, og de norske skapes forståelse. Mange har med stolthet med seg mat fra hjemlandet, og forsøker seg også spent på norske mattradisjoner. Endringer i livssituasjonen slik disse kvinnene har erfaring med kan oppleves som et «kultursjokk». Alle immigranter har noe felles. I bagasjen har de med seg et sett av kulturelle spilleregler og forståelse. Ut i fra egne verdier og normer vet de hva som er rett og galt. Ut i fra egen trosoppfatning dannes det bilde av Gud og verden. I et nytt land oppleves

⁷⁴ Engedal L.G Tidskrift for Sjelesorg nr.3.2008 s.168 -169

⁷⁵ Peter Logan: http://www.branchcollective.org/?ps_articles=peter-logan-on-culture-edward-b-tylors-primitive-culture-1871

dette uten betydning. Kart og terreng stemmer ikke overens. Det er ikke lett å revidere alt man har tatt for en selvfølge og verdifullt. Til å begynne med kan nok det nye landet oppleves som spennende og interessant, men etter hvert siger det på en opplevelse av tap og savn. Det tar tid å orientere seg på ny i et samfunn. Innvandrerkvinnene i undersøkelsen er i ulike faser av denne prosessen. Fra de som er har vært her en kort stund til dem som har bodd her i mange år. Hvordan møtet med en ny kultur og nye tradisjoner blir, forsterkes eller svekkes også av distansen mellom egen og norsk kultur, tradisjoner og religiøs tilhørighet og forståelse. Innvandrerkvinner representerer ikke en fremmed tradisjon i møte med en norsk tradisjon. Selv innenfor ett land, eller område kan tradisjonene være forskjellige. Helt ned på familie og individ nivå. At man sammen deler tradisjoner gjennom mat, klær, håndarbeider eller samtaler øker kunnskap og forståelse på tvers av kultur og bakgrunn. I denne prosessen må man tenke igjennom: HVA vil jeg dele, hva betyr noe for meg? HVORFOR vil jeg dele det, hvorfor er det viktig for meg? HVORDAN vil jeg dele det, hvordan skal jeg gjøre det forståelig for andre? I Metodistkirken tror man at: «Alle mennesker har sin verdi og identitet ved det at de er skapt i Guds bilde, og det er et bibelsk prinsipp at alle kulturer er like legitime og verdige.»⁷⁶

Slik jeg oppfatter dette understreker nettopp tradisjonsutveksling denne respekten for enkeltmenneskets verdi. Kvinnene understreker flere ganger i undersøkelsen betydningen av at de også får dele av sine tradisjoner. Slik jeg tolker det de sier styrker dette egen identitet og historie. Deres bakgrunn blir møtt med respekt og interesse, ikke med imperialistiske holdninger om at alt de har av tradisjoner er verdiløst og må forkastes og endres. Jeg vil gå så langt som å påstå at dette også er helsebringende. Mange har vært i en «mottagerrolle» i lengre tid. Gjennom det blir man passivisert, hvilket kan være nedbrytende og psykisk skadelig. Jeg tror at det og «klare seg selv» er en grunnleggende drivkraft og ønske i mennesket. Vi er avhengig av samspeilet med hverandre, ja, men vi ønsker ikke bare å være mottager, men også giver i det forholdet. En av kvinnene i bakgrunns materialet ga uttrykk for dette ved å si at: «Det at jeg får lage mat og dele den med alle disse menneskene som jeg setter pris på betyr utrolig mye for meg. Jeg føler liksom at jeg betyr noe, kan noe og får respekt for det.»

Denne respekten for å dele og bidra med egne tradisjoner har også skapt interesse og nysgjerrighet hos flere overfor både kirken og samfunnet rundt dem. Samtidig ser man at det

⁷⁶ <http://www.metodistkirken.no/hoved/om/verdigrunnlag>

skapes nye og egne tradisjoner som blant annet å tilegne seg konfirmasjonspraksisen for sine barn slik den foregår i kirken.

5.6 Tilhørighet tross forskjeller

Når man kommer til et nytt land, med en ny kultur og man i tillegg skal bli kjent med et nytt trossamfunn utfordres egne trossystemer i møte med nye. For at mennesker skal få tilhørighet til kirken og menigheten må man få mulighet til å forankre sin egen identitet i kirkens identitet. De av kvinnene i undersøkelsen som er en del av menigheten på flere arenaer, understreker menighetens åpenhet i deres første møte med Metodistkirken. Dette inntrykket forsterkes også av kvinnene i bakgrunns materialet. Disse har alle hatt sitt første møte med Metodistkirken gjennom gudstjenesten. I gudstjenesten møtes vi som ETT åndelig felleskap. Som regelmessige medlemmer og deltagere kjenner vi liturgi og salmer. Vi forstår det som skjer, vi kjenner rammene i vår lokale menighet hvilket gir en opplevelse av inkludering.

5.6.1 «Noe» dro meg tilbake.

Kommer man som innvandrer inn i en gudstjeneste, i en kirke man aldri har vært, med en dårlig språkforståelse og fra en annen kristen tradisjon kan det hele virke fremmed til tross for at man også selv er kristen. Imidlertid beskriver kvinnene at det var «noe» der som førte til at de kom tilbake. De beskriver i undersøkelsen hvordan møtet med menneskene og felleskapet ble det viktigste elementet i deres valg om å komme tilbake og etter hvert vil en del av menigheten. Selv om det kunne vært lett å se den enkle push – pull tenkningen fra migrasjonsteorien⁷⁷ som faktor også i forhold til dette «noe» tror jeg det ligger mer bak enn enkel og logisk tenkning. Dette «noe» består av langt mer sammensatte og selvforsterkende mekanismer. Som nevnt i avhandlingens teori viser erfaring at det er ikke bare jeg selv som danner mitt bilde av min identitet, men også våre omgivelser. Mennesker omkring oss familie, venner, kollegaer forteller oss noe om oss selv og gir oss et bilde av egen identitet.⁷⁸ De tilbakemeldingene vi får er preget av omgivelsenes kulturelle verdier. Jeg vil utvide dette til også å omfatte teologiske verdier og menneskesyn. Metodistkirken tror at alle mennesker er

⁷⁷ Billsborrow R. http://wilsoncenter.org/sites/default/files/Report_8_Billsborrow_article.pdf

⁷⁸ Okkenhaug B. 2002.s.55

likeverdige i Guds øyne og elsket av ham. Dette er i tråd med Metodistkirkens diakoniplan som sier at: «Diakoni er en følge av Guds nåde og vår respons på Guds kjærlighet uttrykt gjennom holdninger og handlinger til beste for mennesker og skaperverket»⁷⁹ Dette er slik jeg forstår det også i overenstemmelse med Jan Olav Henriksens beskrivelse av et bibelsk menneskesyn. Det er bestemt av hvordan Jesus gjør det mulig for mennesker å se seg selv gjennom hans forkynnelse og praksis.⁸⁰ I møtet med dette «noe» ser det ut til at de erfarer å kunne bevare seg selv, det vi kaller personlig identitet, men også opplever at de kan være som andre, det vi kaller sosial identitet eller gruppeidentitet. I kirken vil vi kalle dette «noe» Guds nåde.

5.6.2 Liturgiske forskjeller

Kvinnene beskriver positive erfaringer i møte med Metodistkirkens gudstjenestelige virksomhet. Likevel uttrykkes forskjeller, savn og ønsker i forhold til egen bakgrunn og tradisjoner og trossystemer. Av undersøkelsen ser man dette innenfor noe noen områder. Dette vil selvsagt være forskjellig i forhold til den kontekst man kommer fra og den kontekst man kommer til. Selv om man i Metodistkirken har en enhetlig teologi på grunnleggende områder kan likevel uttrykk og form i gudstjenesten ha kontekstuelle forskjeller. Selv innenfor samme by. På en side av byen kan man komme inn i en gudstjeneste i Metodistkirken som har et mer «høykirkelig» preg, mens man i samme by kan komme inn i en metodistmenighet hvor form og uttrykk i gudstjenesten er «løsere og mer karismatisk». Tore Meistads ord: «Sann bibeltroskap krever oversettelse av Bibelens budskap til nye tider og situasjoner. Gud taler alltid til levende mennesker og inn i deres konkrete livssituasjoner.»⁸¹ har nok mange steder blitt tatt på alvor når det kommer til gudstjenestens form og uttrykk. Imidlertid ser det ikke ut til å ha hatt betydning for de innvandrerkvinnene som har kommet til gudstjenesten. Det er innvandrerkvinner både i bakgrunns materialet og i intervjuene, som kommer fra kirkelige bakgrunner som i uttrykk er langt mer «stramme» i form og uttrykk enn den menigheten de har valgt. Det ser derfor ut til at de mellommenneskelige faktorene har langt større innvirkning hvilken menighet man velger, enn at alt er i enhet med det trossystem og trosuttrykk man har fra før. En av kvinnene i

⁷⁹ Metodistkirken diakoniplan s.3

⁸⁰ Henriksen J.O. 2005,s.67

⁸¹ Metodistkirken diakoniplan s.11

undersøkelsen understreket også dette. Hun hadde forsøkt å gå gjentatte ganger i sitt eget trossamfunn, uten å erfare fellesskap og tilhørighet.

De områdene innvandrerkvinnene både i bakgrunns materialet og i intervjuene gir uttrykk for at de opplever savn, ønsker eller forskjeller er innenfor det liturgiske språket og i forhold til trosopplæringen.

I Metodistkirken har man en mulighet til kontekstuell tilpassing av både gudstjeneste og undervisning/trosopplæring uten at dette går ut over egen identitet. Uansett hvor man har en menighet må man finne menneskenes behov. Hva ønsker menneskene som tilhører kirken at kirken skal være? Stiller man seg det spørsmålet som kirke og menighet tror jeg både frivillige, ansatte og besøkende vil finne at det er meningsbærende å være en del av dette fellesskapet. Det er viktig å være åpen og vise respekt for hverandres kulturer, familiesituasjon, interesser, alder og etnisitet. Da lar man menneskene som tilhører menigheten farge både aktiviteter, gudstjeneste og forkynnelse med sitt liv og sin hverdag. Menigheten vil oppleves relevant for menneskenes liv.

Det er i hovedsak presten som leder gudstjenesten i Metodistkirken, men det er ikke nødvendigvis slik alle steder til alle tider. Imidlertid er det slik at enten man er prest eller lekperson planlegger og gjennomfører man gudstjenesten ut i fra egen kontekst og tradisjon. Når denne konteksten plutselig, eller over tid endres utfordres menigheten til refleksjon over egne tradisjoner i møte med andre, på samme måte som innvandrere må reflektere over sine tradisjoner. HVORFOR gjør vi som vi gjør? Har det teologisk signifikans, er det av praktisk betydning, eller «har det bare blitt sånn». Denne refleksjonen bevisstgjør egne handlinger og tradisjoner. Jeg vil her drøfte et par eksempler på slike liturgiske utfordringer som har kommet opp i intervjuene og samtalene med kvinnene i bakgrunns materialet.

5.6.2.1 Nattverd

Fler av innvandrerkvinnene ønsker dette oftere. John Wesley oppmuntret til å feire nattverd hver søndag. Selv deltok han eller forrettet nattverd flere ganger i uken. I flere menigheter feirer man i dag nattverd en gang i måneden. Fordi det har blitt en tradisjon. Imidlertid oppsto nok i hovedsak denne tradisjonen på bakgrunn av hva som var praktisk gjennomførbart. For å forrette nattverd i Metodistkirken må man være ordinert, opptatt på prøve, eller utnevnt til lokalpastor. Andre fullmakter kan gis i spesielle tilfeller av tilsynsmannen. Etter hvert som

framvekst av menigheter og antall prester ikke var forenelig kunne man erfare at en prest kunne ha ansvar for flere menigheter innenfor ett område. Når ikke presten da var til stede i en gudstjeneste var det ingen til å dele ut nattverd. Det var praktisk ikke mulig for presten å være flere steder samtidig. En slik praktisk ordning førte til en tradisjon, som det på menighets plan kanskje ikke har vært reflektert så mye over før spørsmålene dukker opp i sammenheng med møtet med mennesker fra andre konfesjoner og tradisjoner. Det er ingenting teologisk i veien for at man i Metodistkirken kan feire nattverd langt oftere. Så kan man spørre seg hvorfor ikke innvandrerkvinnene bare kan godta at slik er våre tradisjoner. I dette tilfellet handler det noen ganger om teologi, som igjen får utslag i den enkelte kvinnes personlige liv. Det kan være vanskelig for dem å snakke om eller uttrykke i åpne fora, men kommer erfaringsmessig opp i samtaler/sjelesorg med presten, kanskje spesielt når man i en slik setting er av samme kjønn. På samme måte som man i tidligere tider her til lands fulgte regler for renhet i henhold til Moseloven i 3. Mosebok¹² og 15⁸² er dette for noen innvandrerkvinner en del av deres konfesjonelle trossystem, og oppleves vanskelig å bryte. Menstruasjon er sett på som urent, og hun kan ikke gå til nattverd. Urent er også seksualitet og fødsel.

Etter fødselen måtte man være avholdende i ca. 40 dager, enda lenger om barnet er en pike. Kvinnen kan ikke gå til alters og motta nattverden før avholdenhetsperioden er omme. Tro og fromhet har tatt en juridisk form. Når man et helt liv er oppdratt til å tenke slik tar det tid før man klarer å endre tankesett og ta til seg en annen teologi. Selv om man med sin forstand kan forstå undervisning og veiledning rundt dette tema tar det lenger tid før man med «hele seg» kan delta i nattverden også som «uren». Så kan man mene at dette er middelaldersk og være uenig teologisk, men ved å ta noen hensyn ut i fra et pastoralt omsorgsperspektiv mener jeg det er rom og mulighet for innenfor Metodistkirkens rammer å feire nattverd oftere, slik at også denne gruppen kan delta.

5.6.2.2 Brød – oblat

I Metodistkirken brukes både brød og oblater i forbindelse med nattverden. Brødet kan være enten syret eller usyret. Bruk av ett stort brød som senere brytes, følger Paulus' praksis i 1 Kor 10:16-17⁸³ og symboliserer at kirken er én kropp i Kristus. Her ligger ikke symbolikken i

⁸² Bibel.no

⁸³ Bibel.no

det syrede eller usyrede brødet, men i brytelsen av brødet.

I andre kirkelige tradisjoner er det større diskusjoner i forhold til hvorvidt det er riktig å bruke syret eller usyret brød. Noen bruker et usyret brød (matza) som er store, flate kjeks som er laget av bare mel og vann, tilsvarende det jødene brukte og bruker til påske. I andre trossamfunn bruker man som i Metodistkirken begge deler, eller bare vanlig brød. Det som gjentas av kvinnene i undersøkelsen er at en liten oblat hjelper ikke folk til å forstå symbolikken her. Brødet som brytes symboliserer jo Kristi kropp. Av praktiske grunner har man ofte valgt å bruke oblater i denne menigheten. De holder lenger, man får kjøpt dem ferdig og det blir mindre søl, smuler. Da man ved noen anledninger har brukt syret brød og intinksjon har ikke dette alltid vært like enkelt å forstå for de som er vant med knefall ved alteret, oblater og kuvertbeger. Slik jeg tolker Metodistkirkens liturgier og praksis har man som menighet frihet til å tilpasse nattverdens ytre form i forhold til kontekst og behov.

5.6.3 Undervisning- trosopplæring:

Noen av kvinnene i intervjuundersøkelsen etterlyser undervisning. Det kan nok i og for seg være en riktig oppfatning av situasjonen, men det kan også ha sin grunn i hvordan man oppfatter at undervisning skal foregå. I en del tradisjoner og kulturer forgår trosopplæring og undervisning i menigheten i andre former enn man gjør i Norge i dag. De er vant til en mer autoritær undervisningsform, slik det også var i Norge tidligere. De som er godt voksne nordmenn kan kjenne dette igjen fra sin egen søndagsskoletid og konfirmantundervisning. Den foregikk etter klart målbare kriterier hvor «elevens» mål var å tilegne seg en klart definert kompetanse som bibelhistoriene, katekisme og bibel/salmevers. Læreren eller prestens oppgave var å hjelpe eleven å tilegne seg denne kompetansen. Det foregikk ofte ved at man fortalte/underviste om betydning og innhold for at eleven skulle forstå innholdet og deretter «hørte» man eleven i hvorvidt denne hadde tilegnet seg kunnskapen dvs. om man hadde lært dette utenat. Hos den voksne generasjonen sitter fortsatt både katekisme og salmevers godt, men kanskje uten at man nødvendigvis har forståelse for innholdet. Den autoritet som både lå i søndagsskolelærer - og presterollen tidligere er i dag på mange måter borte i takt med den generelle kompetansehevingen hos befolkningen for øvrig.

Når man i dag både overfor voksne og barn bruker en annen læringsprosess har det å gjøre med de endringer man har hatt innenfor pedagogikk og samfunnsmessige strukturer. Når man kommer med en annen bakgrunn og læringskultur kan vår mer demokratiske fremgangsmåte

oppleves ufullstendig og mangelfull. Både i barnarbeid og i voksenundervisning foregår dagens trosopplæring langt mer gjennom refleksjon. Trosopplæring for barn foregår gjerne gjennom lek, sanger og fortellinger, men det gis også rom for spørsmål og tanker. I Metodistkirken har man en trosopplæringsplan som definerer læringsmål i henhold til alderstrinn. Både pastorer og trosopplærere har en utfordring når det gjelder å formidle dette til foreldre som bærer sine barn til dåpen i Metodistkirken. I Metodistkirken er menigheten dåpsbarnets faddere. Trosopplæringen er en del av menighetens fadderansvar.

Bibelgrupper oppfattes i undersøkelsen ikke som undervisningsarena, og det kommer fram at man ikke får noe ut av dette. Det kan nok ha flere grunner både i form og temaer.

I menighetslivet kan det være vanskelig å finne rom for andre undervisningsarenaer.

Søndagens preken har en begrenset ramme både i form, tid og tema. Imidlertid kan man selvsagt over en viss tid fokusere på enkelte bibeltekster og temaer, slik at man kan få inn mer tradisjonell undervisning samtidig, og man kan under kirkekaffe eller andre tilsvarende samlinger da reflektere over spørsmål, som kommer fram i den forbindelse. En annen mulighet er å gi rom for seminarer over det samme. Dette er en mer tradisjonell undervisningsform, og i en menighet med mennesker fra ulike tradisjoner og kulturer bør det nok være rom for ulike former for undervisning. I Store Norske leksikons definisjon av kultur sies det:

Kultur, brukes i en rekke forskjellige sammenhenger med ulike betydninger. Vanligst er det å snakke om kultur i forbindelse med tanke-, kommunikasjons- og atferds mønstre hos mennesker, og da i både vid og snever forstand.⁸⁴

Vi kan nok se at dette også gjelder hvordan vi formidler undervisning og hvordan vi mottar den. Det er først og fremst de innvandrerkvinnene som deltar i et bredere spekter av menighetslivet som etterlyser undervisning i en mer tradisjonell form. De som møter den diakonale virksomheten tar ikke opp dette i samme grad i forbindelse med intervjuene. Imidlertid kan dette også ha sin årsak i at de der møter både en uformell og formell undervisningsform. I hver samling er det satt av 15 minutter til undervisning om et aktuelt samfunnsmessig eller kulturelt tema. Dette gjøres ved at en person har ansvar for undervisningen ved hjelp av muntlig informasjon/undervisning og power point.

⁸⁴ Store norske leksikon <https://snl.no/kultur>

5.7 Frykten for det ukjente - leting etter trygghet

Frykt for det ukjente ligger dypt i mennesket. Det skaper uro fordi vi opplever mangel på kontroll i situasjonen. Usikkerhet på grunn av manglende forutsigbarhet og lite forhåndskunnskap om landet og samfunnet man kommer til og tidligere erfaringer forsterker denne frykten for det ukjente. Flere av kvinnene forteller om vanskelige utfordringer i egne liv både før og etter de kom til Norge. De skulle reise til noe de ikke kjente, vekk fra familie og nettverk. Vi må ikke glemme at å være immigrant er også å være emigrant. De har ikke bare reist til noe, men også fra noe. For å kjenne trygghet trenger man også å oppleve en viss kontroll og oversikt over hverdagen.

Berit Okkenhaug sier om identitet:

Identitet handler om forståelsen av mine egne individuelle særegenheter og muligheter i møte med den sosiale virkelighet, og det sosiale felleskap som jeg er en del av»⁸⁵

Våre relasjoner er ofte referansepunkter i forhold til hvordan vi tolker verden rundt oss og oss selv. Det gir oss en opplevelse av kontroll, oversikt og trygghet. Savn etter nære og familienære relasjoner kan i perioder være sterk. Vi er skapt til å leve i relasjoner. Med Gud, med hverandre og skaperverket. En kjærlig og omsorgsfulle relasjoner er viktige for oss. Det bygger opp og leger sår. Det hjelper oss til bedre helse både fysisk, psykisk og åndelig. Flere av kvinnene forteller i intervjuene om hvordan de har skapt nye og nære relasjoner i Norge. Når de beskriver disse relasjonene høres det ut som om det er nære og familielignende relasjoner. Imidlertid ser det ut som om det er en noe økt sårbarhet hos innvandrerkvinnene i undersøkelsen når noen av disse relasjonene blir brutt for eksempel ved død eller flytting. Som det beskrives i avhandlingens teoridel er ikke alltid migrasjon et frivillig valg, men nødvendig valg. Samtidig som man kan få en gevinst ved å migrere, vil man også erfare tap. Ikke minst tap av relasjoner. De nye venne- og familiære relasjonene man bygger får da ekstra stor betydning. Når også disse relasjonene brytes opp, eller forrykkes oppleves usikkerhet og utrygghet. Det gjør noe med deres identitet og selvoppfattelse, innenfor rammen av det fellesskap og sosiale sammenheng de er en del av. Disse relasjonene har hjulpet dem til å bli ikke bare integrert, men inkludert. De opplever tilhørighet, gjensidig ansvar i relasjonen og trygghet i hverdagen. Som man ser i intervjuene har flere av kvinnene hatt nytte av samtale/sjelesorg med prest om disse temaene.

⁸⁵ Okkenhaug B. 2002, s.29

Kapittel 6: Konklusjon

Det jeg ønsket å finne ut av i denne avhandlingen, i henhold til problemstillingen, var hva som kjennetegner innvandrerkvinneres møte med Metodistkirkens gudstjenestelig og diakonale virksomhet i relasjon til deres egen identitet.

6.1 Oppsummering

Metoden jeg benyttet for å finne svaret på dette var en kvalitativ metode. At jeg valgte en kvalitativ metode er fordi jeg hadde som formål å samle inn data som gjorde det mulig å forstå dette fenomenet som framkommer av problemstillingen. I den forbindelse har det vært gjort en kvalitativ intervjuundersøkelse av fem innvandrerkvinner tilknyttet en menighet, samt intervju av tre kvinner i en annen menighet som bakgrunnsmateriale. I analysen og drøftingen er det deres subjektive erfaringer som presenteres og drøftes.

Menigheten innvandrerkvinnene i undersøkelsen har møtt er opptatt av å hjelpe de innvandrerne som flytter til nærområdet, og ser også et stort rekrutteringspotensial i denne gruppen av potensielle kirkegjengere. Metodistkirken ser sitt ansvar for innvandrere begrunnet i menneskeverd og i omsorg for de fremmede.

I kapittel 3 har jeg presentert teori relatert til migrasjon, identitet og språk/kommunikasjon, samt Metodistkirkens verdi og trosgrunnlag relatert til det sosiale samfunn. Dette har blitt drøftet i kapittel 5 opp i mot responsen som kom fram i intervjuene i kapittel 4.

I avhandlingens kapittel 4 ga jeg en presentasjon av de intervjuer som er foretatt. Gjennom analysen av disse intervjuene har jeg drøftet de fellestrekk som kom fram gjennom dette.

Som jeg fant i Grete Brochmanns teori er bakgrunnen for migrasjon sammensatt.⁸⁶ Kvinnene i undersøkelsen har hatt sammensatte og forskjellige grunner for å søke opphold i Norge. Det som er felles for dem er at de etter en forholdsvis kort tid etter ankomst til Norge på ulike måter har blitt invitert til Metodistkirken. I intervjuene ble de spurt om sin subjektive opplevelse og erfaring i dette møtet.

⁸⁶ Brochmann G. 2013 s.68

6.2 Delsvar /Kjennetegn

I dette avsnittet presenteres delsvarene i forhold til de kjennetegn som går igjen i innvandrerkvinnenes respons.

6.2.1 Invitasjon

Man ser av deres respons hvor viktig invitasjonen har vært. De har alle fått en direkte invitasjon. Allerede i dette opplever de sett og imøtekommet. Slik det er med nordmenn flest oppleves det også vanskelig for innvandrere å gå et sted man ikke er invitert, og spesielt til et sted man ikke vet noe eller lite om. En slik respons tolker jeg slik at vi som kirke og menigheter nok kan være enda mer frimodig i forhold til å invitere innvandrere vi møter eller kjenner til ulike samlinger.

6.2.2 «Å komme hjem»

Det er ikke noe som oppleves så godt som «å komme hjem». Opplevelsen av tilhørighet og inkludering skaper trygghet, hvile og ro. Kvinnene forteller hvordan de har opplevd omsorg og imøtekommenhet. Et grunnleggende menneskesyn som bygger på det dobbelte kjærlighetsbudet i Matt:22.37-39 gjør oss i stand til å se at Guds nåde ikke bare er individuell, men også sosial.

Du skal elske Herren din Gud av hele ditt hjerte og av hele din sjel og av all din forstand.’ 38 Dette er det største og første budet. 39 Men det andre er like stort: «Du skal elske din neste som deg selv.»⁸⁷

Guds nåde gjelder alle ser vi i Kol:3.11 «Her er ikke greker eller jøde, omskåret eller uomskåret, barbar, skyter, slave eller fri. Nei, Kristus er alt og i alle»⁸⁸

⁸⁷ Bibel.no

⁸⁸ Bibel.no

6.2.3 De eldre i menigheten

Det som kanskje var den mest overraskende responsen var betydningen av de eldres positive holdninger og innsats i dette møtet. Dette er en ressurs vi som kirke og menigheter kanskje ikke har sett betydningen av i denne sammenheng, men som er viktig å ta med seg i planlegging og arbeid rettet mot innvandrere. De eldre har gjennom et langt liv erfart og tilegnet seg kunnskap som ikke undervises i introduksjonsprogrammet for innvandrere. All den formelle og uformelle kulturelle kunnskapen de er kilde til utveksles i disse møtene. Imidlertid beskrives de eldre i menigheten ikke bare som kunnskapsbærere med også som omsorgspersoner. Å bygge fellesskap og relasjoner er noe av det viktigste som skjer i en menighet. Den relasjon innvandrerkvinnene opplever til de eldre fyller på flere måter det savn man har etter familiære relasjoner.

6.2.4 Kommunikasjon

Når vi skal uttrykke oss på et annet språk enn vårt eget morsmål har de fleste av oss kjent på begrensninger, til tross for at man kan ha rimelig gode språkkunnskaper. For mange innvandrere representerer språket en barriere som begrenser deres mulighet til å delta i en samtale utover det helt dagligdagse. Når man i tillegg har behov for å snakke om følelser og traumatiske erfaringer kreves det mye språk. Dette gir en økt sårbarhet man skal være bevisst i den pastorale omsorgen. Innvandrerkvinnene gir uttrykk for at de har blitt møtt med tålmodighet, omsorg og velvilje. Ikke bare i den pastorale omsorgen, men også fra menighetens kvinner. Å få mulighet til å praktisere et nytt språk i en uformell og trygg situasjon gir mot til å uttrykke seg selv om man ikke har alle ord og grammatikk på plass.

6.2.4.1 Samtale/sjelesorg

I forhold til sjelesorg og samtale gir de også uttrykk for at det har vært viktig å snakke med en av samme kjønn. I mange kulturer er det vanlig at kvinner og menn lever segregerte liv utenfor familien. De kjenner det derfor unaturlig å dele tanker og følelser med en annen mann enn ektefellen. Dette gjelder langt i fra alle, men man bør i denne sammenheng legge til rette for individuelle behov. Det anbefales at man tar dette med seg i videre arbeid og utvikling i arbeid med innvandrerkvinner. De fleste kvinner i Metodistkirkens menigheter er velutdannet og sitter på god kompetanse innenfor ulike yrkesretninger. Dersom det ikke er tilgjengelig

kvinnelig pastoral tjeneste bør man se om det finnes kvinner i menigheten med kompetanse som kan dekke dette behovet. Ikke fordi jeg mener at kirkens mannlige pastorer ikke er kompetente til dette, men fordi kvinnenenes egen kulturbakgrunn og sårbarhet i situasjonen kan oppstå som en barriere.

6.2.5 Tradisjonsutveksling

I denne menighetens diakonale tilbud har tradisjonsutveksling gjennom håndarbeid, sanger og mat blitt brukt som et hjelpemiddel. Dette handler ikke bare om formidling av norske tradisjoner, men også om å stille seg mottagelig og lære om innvandrerkvinnenes egne tradisjoner. Mange innvandrere blir i en mottagerrolle i en kortere eller lengere periode. Dette er over tid ingen god opplevelse og bryter ned selvfølelsen. Det å få mulighet til å bidra og vise noe av seg selv gir en opplevelse av å bety noe.

6.2.6 Tilhørighet, tross forskjeller

Det som bygger et menneskes identitet er et sammensatt nett av arv, miljø, sosial og religiøs erfaring og tilnærming. Kort sagt det enkelte menneskes historie. Dette danner grunn for hvordan vi oppfatter oss selv og andre, og hvordan vi tolker det som skjer rundt oss.

Det kan være konfesjonelle forskjeller for de kristne kvinnene i forhold til deres egen bakgrunn, men dette ser ikke ut til å ha hatt vesentlig betydning. I gudstjenestefellesskapet har de kvinnene som har deltatt erfart samhörighet med menigheten. De har imidlertid erfart utfordringer i forhold til språk, forskjeller i nattverdpraksis og trosopplæring, men dette er ikke uoverstigelige forskjeller. Som det beskrives i kapittel 5 kan man med enkle grep tilrettelegge slik at de opplever seg inkludert for eksempel med tekstlesing på flere språk, bruk av brød i nattverden, oftere nattverd og ulike trosopplæringsformer. Vel så viktig er kanskje veiledning om metodistkirkens teologi og praksis innenfor de områdene det oppstår spørsmål om.

Den muslimske kvinnen som intervjues uttrykker at også hun har kjent seg inkludert. Da først og fremst i møte med det diakonale tilbudet. I teorien henviser jeg til at Jan Olav Henriksen mener at også ikke kristne kan relatere til Jesus på en positiv måte, som en lærer med gode idealer for sameksistens mellom mennesker. I Islam sees Jesus nettopp som en god lærer og profet. Det kristne menneskesyn innebærer at vi ser på alle mennesker som skapt av Gud i

hans bilde. Hans kjærighet og omsorg omslutter alle. I fred og forsoningsperspektiv har det derfor betydning hvordan mennesker opplever seg møtt, sett og inkludert.

6.2.7 Frykten for det ukjente – leting etter trygghet

Kvinnene forteller om betydningen av de relasjonene de har bygget etter at de kom til Norge. Mange har liten kontakt, eller har mistet relasjoner i hjemlandet. Derfor får disse nye relasjonene desto større betydning. Den sårbarhet de viste i forhold til brudd i disse relasjonene enten det var pga. død eller flytting var kanskje noe uventet, men samtidig ser jeg det som et viktig innspill i forhold til hvordan vi mottar, og bygger relasjoner mellom innvandrere og nordmenn i menighetene våre.

Svært få av oss mennesker ønsker å leve helt alene. For de fleste er det viktig å bli del av et fellesskap. Innvandrere har mistet det fellesskapet de har hatt før de kom til Norge, og nye relasjonene får stor betydning. Det å ha tilknytning og tilhørighet til et fellesskap, ikke bare til enkeltindivider i menigheten vil gjøre tapsopplevelsen noe mindre. I en menighet bør man derfor hjelpe innvandrere til å knytte flere kontakter og skape flere relasjoner, men også hjelpe nordmenn til å åpne opp for disse nye relasjonene.

6.3 Svar på problemstilling

Min problemstilling i denne avhandlingen var: **Hva kjennetegner innvandrerkvinnens møte med Metodistkirken gjennom gudstjenestelig og diakonal virksomhet i relasjon til deres egen identitet?**

Min konklusjon på dette er at det kjennetegnes av åpenhet og inkludering. De kjenner seg velkomne og knytter viktige relasjoner, som igjen er en støtte i en ny hverdag i et nytt land. Slik deres respons framstår finner jeg at det som kjennetegner deres møte med Metodistkirken er at det er et positivt møte uavhengig av trossmessig bakgrunn. Virkemidler som tradisjon og kulturutveksling, samt samtaler/sjelesorg hjelper dem å bevare, men også å tilpasse sin egen identitet i nye omgivelser.

6.4 Avslutning

Det Jesus sier om kjærligheten til vår neste er det bærende element i en kristens holdninger til andre mennesker, ikke minst til dem som opplever nød og forfølgelse enten det er i eget land eller de som kommer hit til Norge som følge av dette. I 3. Mos: 19.33-34 leser vi:

Når en innflytter bor i landet hos dere, skal dere ikke gjøre urett mot ham. **34** Innflytteren som bor hos dere, skal være som en av deres egne landsmenn. Du skal elske ham som deg selv. For dere har selv vært innflyttere i Egypt. Jeg er Herren deres Gud.⁸⁹

I kirken møtes vi i et fellesskap som utfordrer og bekrefter vårt menneskeverd. Slik jeg tolker innvandrerkvinnenes respons i forhold til sitt møte med Metodistkirken er det nettopp dette de understreker. De erfarer å bli møtt velkommen og gjennom det gudstjenestelige og diakonale fellesskap blir de knyttet til menigheten og opplever tilhørighet. Også for dem som ikke selv er kristne har det skapt tilknytning, om ikke til menigheten som åndelig fellesskap, så i hvert fall som sosialt fellesskap. De som er kristne erfarer at de har fått mulighet til å forankre sin egen identitet i menighetens identitet.

Innvandring hjelper oss til å få et større perspektiv og erfare mangfoldet både i Guds skaperverk, og i hans verdensvide kirke. Avslutningsvis ønsker jeg å poengtere at avhandlingen ikke har til hensikt å argumentere for en mer liberal innvandringspolitikk, ei heller i mot. Jeg forholder meg i avhandlingen til de som faktisk er her, og som har fått opphold og deres erfaringer. I innledningen påpeker jeg at jeg over tid har registrert et økende innslag av innvandrere i Metodistkirkens menigheter. Enhver innvandrer til dette landet er et dyrebart menneske som er skapt til å leve et godt liv, og som i kirken skal kunne forvente å bli møtt med anerkjennelse og respekt. Gjennom å åpne våre hjerter, sinn og dører erfarer vi en utvidet horisont, ny kunnskap og fellesskap.

⁸⁹ Bibel.no

Kapittel 7 Litteratur

Linker kontrollert pr.01.05.15

Bibelen: <http://www.bibel.no/Nettbibelen>

Bilsborrow, Richard *Migration, population change, and the rural environment.*
http://wilsoncenter.org/sites/default/files/Report_8_Bilsborrow_article.pdf

Book of Discipline 2009

http://www.metodistkirken.no/hoved/_service/33447/download/id/29672/name/Book+of+discipline+N+skjerm.pdf

Brochmann, Grete (2006), *Hva er innvandring*, 2012 Oslo: Universitetsforlaget

Dahl, Øyvind (2001) *Møter mellom mennesker*, 2007 Oslo: Gyldendal forlag

Engedal, Leif Gunnar (2008) *Tidsskrift for sjelesorg: Interkulturell sjelesorg* nr.3

Flerkulturelle fellesskap (Kristelig studie forbund):

<http://www.flerkulturellefellesskap.no/forord.html>

FNs konvensjon om flyktningenes rettigheter fra 1951 med tillegg av 1967, art.1.A.

Forskning.no (2008) <http://forskning.no/aldring/2008/04/robuste-og-aktive-eldre>

Gripsrud, Geir, Ulf Henning Olsen Ragnhild Silkoset (2006) *Metode og dataanalyse*, 2.utg. 2010 Kristiansand: Høyskoleforlaget

Hero: <http://hero.no/>

Henriksen, Jan Olav (2005) *Menneskesyn, historisk arv og varig aktualitet*, Oslo: Gyldendal Forlag

IMDI: <http://www.imdi.no/no/brukerundersokelser/Kapittel-2/24-Hvem-er-innvandrer/>

Lee, Everett S. "A Theory of migration" <http://www.students.uni-mainz.de/jkissel/Skripte/Lee.pdf>

Logan, Peter "On Culture: Edward B. Tylor's *Primitive Culture*, 1871"

http://www.branchcollective.org/?ps_articles=peter-logan-on-culture-edward-b-tylors-primitive-culture-1871

Meistad, Tore (1992) *Frelsens vei*, Alta Alta Lærerhøgskole/Finmark distriktshøgskole

Metodistkirken: <http://www.metodistkirken.no/hoved/om/brobyggerkirken>

Metodistkirken diakoniplan:

http://www.metodistkirken.no/hoved/_service/33447/download/id/74351/name/Diakoniplanen+2010%5B1%5D.pdf

Metodistkirken sosiale prinsipper:

http://www.metodistkirken.no/hoved/_service/33447/download/id/29730/name/De+Sosiale+Prinsippene.pdf

Okkenhaug, Berit (2002) *Når jeg ser ditt ansikt*, Oslo Verbum Forlag

Regjeringen: *St.mld.6.2012-2013* <https://www.regjeringen.no/nb/dokumenter/meld-st-6-20122013/id705945/>

Regjeringen: 2007 *Et inkluderende språk*, Oslo

https://www.regjeringen.no/globalassets/upload/aid/publikasjoner/veiledninger_og_brosjyrer/2007/veileder_inkluderende_sprak_2007.pdf

Ryen, Anne (2006) *Det kvalitative intervjuet*, Oslo Fagbokforlaget

Store Norske Leksikon: <https://snl.no>

Appendix:

Intervjuguide

Alle intervjuer foregår individuelt.

Respondentene er kontaktet på forhånd og tid settes av for samtalen.

Intervjuet tas i lydopptak, eller i notatform under intervjuet, og skrives ned umiddelbart etterpå.

Introduser tema for samtalen

Problemstilling: Hva kjennetegner innvandrerkvinneres møte med Metodistkirken gjennom gudstjenestelig og diakonal virksomhet i relasjon til deres egen identitet?

Respondentens bakgrunn:

Hvordan opplevde du ditt møte med Metodistkirken?

Hvem/hva bidro til at du fortsatte å gå i Metodistkirken?

Hvordan opplever du menighetslivet?

Var det forholdet til andre mennesker som gjorde at du fortsatte?

Var det en spesiell sak som gjorde at du fortsatte?

